

Primorski dnevnik

Poština plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo - Cena 60 lir

TRST, nedelja, 14. aprila 1968

Leto XXIV. - Št. 90 (6983)

Razvoj v Češkoslovaški

Nic
neobjavljamo članek, ki ga je
ec javil v zadnji številki «Komu-
nistas» posebnih dopisnik Branko
Ceklinjar.

Pratko, toda izredno važno ob-
do, je je končano; napisana je bila
nova stran češkoslovaške kronike,
ki je že dobila ime «demokracija»
preobrazba socialističnih odnosov.
Zasedanje centralnega komiteja —
na plenumu ali v komisijah — kot
predsedstva ali v delovnih skupi-
nah je praktično trajalo nepretrgo-
ma od 28. marca do 6. aprila. Bilo
je zaključno dejanje velike poli-
tične izmenjave, ki se je začela že
na januarjem sestanku. Hkrati je
bil to začetek radikalne uporabe
novega političnega sloga, ki za-
vraca birokratično vodenje in se
skuša nasloniti na pobudo družbe,
na demokracijo akcije.

Dogodki zadnjih treh mesecev so
zelo spremenili podobo političnega
življenja v Češkoslovaški, precej
pa tudi naravo političnih odnosov.
Plenarno zasedanje je potrdilo, da
je bila tendenca, k se zdaj širi
in krepi v vsej državi, linija na-
predka, ne glede na razlike v gle-
diščih in sočutenja med zasedanjem,
v celoti podprta. Niti tisti med
prejšnjimi najvišjim voditelji, ki
so bili poglaviti nosilci konser-
vativne politike (in so odstopili s po-
lozajem v predsedstvu in sekreta-
riatu centralnega komiteja), se ni-
so aktivno upirali tej tendenci. Di-
namičen razvoj dogodkov, ki so
presegli tudi številni drzna prič-
kovanja iz burnih januarjskih dni
ter spravili na politično prizorišče
javnost, tisk, zastopnike vseh pla-
sti prebivalstva, je ugodno vplival
na politično ozračje in očitno iz-
vajal tudi pritisk ne del central-
nega komiteja, ki je bil pripravljen
s tem razpoloženjem. V partiji so
zmagale nove ideje: k temu ni pri-
speval samo objektivni položaj,
marveč tudi splošno razpoloženje
in celo odkrit pritisk delavcev, in-
tektualcev, mladine in javnosti
sploh. Aleksander Dubček je lah-
ko v svojih zaključnih besedah de-
dal, da je «začel ta centralni ko-
mite proces preporoda», «sprejel
kadrovske spremembe» in da je
«sposoben zagotoviti izvajanje ak-
cijskega programa, pripraviti pro-
gramski značaj prihodnjega, štiri-
najstega kongresa». Te izjave so
tako ocenili kot «besede odgovor-
nosti in zaupanja v partijo».

Centralni komite namreč ni mo-
gel spremeniti svoje sestave, pa
tudi sklepi, ki jih je sprejel, niso
mogli prestopiti okvirov splošnih
sklepih preteklega, trinajstega kon-
gresa. Tako so bile rešitve precej
odvisne tudi od tistih članov cen-
tralnega komiteja, ki so jih pri-
zadevali zadnji dogodki, ki so leta
in leta bili protagonisti politike bi-
rokratskega centralizma, politike,
ki je v glavnem povzročila odtuj-
tev partijskega vodstva od član-
stva, kot nadaljnja posledica pa
je pred nekaj meseci nastala tudi
nova politična napetost. Seje so
pokazale, da so na razpravah spre-
jeli progresivne ali zmerne rešitve,
s katerimi pa so vendarle izpadle
najbolj konzervativne osebnosti iz
vrvnih organov centralnega ko-
miteja. Sprito takšnega splošnega
položaja je naravno, da se plenum
rešitve sklicujejo na resolucijo
kongresa. Pri tem je poudarek na
tistih elementih kongresnih mate-
rijalov, ki so imeli, pa čeprav le
deklarativno, dejansko progresiv-
nega značaja, zdaj pa so jih povzdignili
na raven načelnih odločitev o novi
politiki, ki mora biti temelj poli-
tičnih in družbenih sprememb, po-
zneje neke splošne linije partije.

V času, ko se dolgotrajno preiz-
kušanje sil na liniji konservati-
vno-progres odloča z zmago sled-
njega, nastajajo za partijo velike
perspektive politične akcije pa tu-
di resnih naporov. Leta in leta ko-
pene probleme je treba reševati,
vendar na novih osnovah, kot pro-
bleme demokratizacije razvite druž-
be, njenih delov in celic na vseh
ravneh: da bi sprostili ustvarjal-
ne sile socializma. To so pogla-
vitne skrb v partiji, ki se zdaj
pripravlja, da vnovič prouči vsa
področja javnega življenja: najprej
se, nato svoje mesto v družbi,
odnos do ljudske fronte, do strank
v njej, do sindikatov in njihove
vlogi, do mladine, kulture, gospo-
darstva...

Seveda imajo tudi druge skrb.
Okoliščine, v katerih se spreminja
razmerje političnih sil v partiji in
v državi, so zelo podobne. Številni
problemi, ki so sprožili politično
napetost, v nekem smislu tudi kri-
zo, ki so prispevali k temu, da je
postala intervencija progresivnih
sil v partiji nujna, terjajo, da jih
zdaj rešijo. Partija se srečuje z
novimi okoliščinami: pri njihovem
ustvarjanju je včasih tudi sama
zavestno sodelovala. Hitro se mo-
ra prilagoditi novim pogojem poli-
tičnega dela, preusmeriti se mora
k novemu načinu akcije, pa tudi k
političnim bojem, odkritim in mor-
da tudi ostrim — in to vse v okoli-
ščinah, ko ji ljudska fronta ter
vse za češkoslovaško družbo po-
membe politične sile priznavajo
vodilno vlogo pri akciji in v socia-
lističnem idejnem boju.

Stari način političnega mišlje-
nja je bila lastna preprosta po-
doba odnosov in problemov. Kot
v vsakem birokratskem sistemu
je temeljila na domnevi, da je v
družbi pravilno vse, kar je v so-
glasju z željami in predpisi drža-
nega, partijskega ali pa katerega
koli drugega aparata. Do zdaj je
bila taka tudi uradna podoba če-
škoslovaške družbe: brez diferen-
ciacij, brez neskladnosti, brez na-
sprotnih interesov. Zdaj pa je čez
noč postalo «uradno» jasno, da de-
lujejo v tej družbi številne različ-
ne interesev in potreb in da je
njihovo zadovoljevanje iskati s
svobodnimi primerjavami in soče-
nji. Po drugi strani pa partija po-
udarja med svojimi poglavitnimi
zahtevami spoštovanje osebnih, dr-
žavlanskih in drugih svobod, ki
so jih tudi z njeno zaslugi vgra-
dili v preteklosti med češkoslova-
ške narodne tradicije. Njeno vlo-
go v družbi bodo morali v pri-
hodnje opravičevati ne samo z nje-
nim dosedanjim položajem in za-
upanjem, marveč tudi s tem, da
bo le-to vedno znova pridobivala
z idejnim in političnim bojem, z
novimi, naprednejšimi idejami, ar-
gumenti in akcijami. Partija se
zdaj spominja svoje zgodovine in
delovnih izkušenj v okoliščinah,
ki so bile drugačne od dosedanjih.
Spet upravičeno opozarjajo prav
na najnovejšo politično uspehe, do-
sežene v času, ko je stopila par-
tija na čelo sil, ki so terjale de-
mokratično alternativo v razvoju
češkoslovaške družbe, in doživlja
v boju svojo renesanso. Da bo
politična akcija za partijo bolj
zapletena, kot je bila, je stvar, ki
se bo bržčas pokazala že ob na-
porih za pripravo akcijskega pro-
grama. Lahko tudi delno doži-
vijo klerikalizem, protisocialistič-
na gibanja, ki so že do zdaj bila
interesanti za «demokracijo». Ker
številni partijski kadri niso vajeni
take vrste boja, se bodo morali
znajti ter obvladati politični slog,
s katerim se je včasih odlikovala
vsa partija ali pa vsaj njeni bolj
izkušeni kadri.

Diferenciacija, ki je pripeljala
do sedanjega razvoja dogodkov.

(Nadaljevanje na 2. strani)

HANOJSKI KOMENTAR

ZDA zavlačujejo začetek stikov s Severnim Vietnamom

Nadaljuje se bombardiranje Severnega Vietnamu

HANOJ, 13. — Glasilo severno-
vietnamske vlade «Nan Dan» že
drugi dan zaporedoma kritizira
ameriško odklonitev Prom Pen-
ha in Varšavo za sedenje stikov
s severnim Vietnamom.

«Vsi izgovori, ki jih uporaba-
ljuje ZDA, pravni list, so neuporab-
ni in neutemeljeni in vodijo do
ugotovitve, da ZDA ne kažejo
jo dobre volje in da ZDA ne že-
lijo, naj bi se razgovori kmalu
začeli, v nasprotju s tem, kar je
izjavil Johnson. Sedaj, ko je za-
četek pogajanj mogoč, nečeno
ZDA iti niti v neko nevtrarno
državo in tudi ne v državo, kjer
imajo svoje poslanstvo».

List poudarja, da ameriška
dejanja jasno kažejo, da se
ZDA niso odrekli svojim napad-
nim načrtom v Vietnamu. To
utemeljuje list z naslednjimi: «I-
ZDA so uporabljale veliko šte-
vil vojakov pri raznih operacijah v
Južnem Vietnamu, sicerle so ko-
poslati nove vojske v Južni Viet-
nam, določile so večji del pro-
gramu, določile so napad v Vietnamu
2. leta s mnogo večjim števi-
lom letal na področja med pokraj-
no Tan Hoa in 17. vzporednikom
in hkrati nadaljujejo letalske iz-
vidniške polete nad ostalim Se-
vernim Vietnamom. 3. ZDA so se
poslužile neutemeljenih izgovorov,
da preprečijo ali odložijo stike
s predstavnikom Vietnamske de-
mokratične republike».

«Vojna dejanja ZDA v Vietna-
mu in njihovi polziski ustvarja-
ji težave pri iskanju kraja za
stike, zaključuje list, kažejo, da
ZDA nimajo še namena kreniti
na pot miru».

Predstavnik severnovietnamske-
ga zunanjega ministrstva je no-
čjo izjavil, da morajo ZDA na-
praviti konec težav, ki jih ustvar-
jajo pri izbiri sedeža za pripravl-
jalne stike s Severnim Vietna-
mom, če res hočejo začetek teh
stikov. Poudaril je, da je ob-
našanje Washingtona s popolnem
protislovju s prejšnjimi izjavi-
mi Bele hiše.

V Tokiu so bili pred vzhodom
v ameriško oporišče v Kadeni
na Okinavi spopadi med več-
tisoč demonstranti in policiji.
Demonstranti so protestirali pro-
ti navzočnosti ameriških bomb-
nikov «B 52», ki prevažajo jedr-
ske bombe. Med spopadi je bilo
ranjenih 60 oseb.

VEDNO VEČJE UPANJE, DA BODO DUTSCHKEJU REŠILI ŽIVLJENJE

130 ranjenih in 200 aretiranih med nočnimi demonstracijami v Nemčiji

Najhujši neredi so bili v Berlinu, kjer je do 3. ure ponoči 2.000 študentov oblegalo založniško hišo «Springer» - Včeraj demonstracije «za demokracijo in razorožitev» «Pravda» sumi kot organizatorja atentata Bundeswehr ali neonacistično NPD

BONN, 13. — Popoldne so se ponovno pričele manifestacije
po vsej Zahodni Nemčiji. V Göttingenu se je zbralo 1500 študentov
in sindikalistov, ki so mahali z rdečimi in črnimi zastavami
in zahtevali eksproprijacijo založniške družbe Springer. V
Kasslu je več tisoč oseb demonstriralo po ulicah z napisi,
v katerih omenjeno hišo dolže, da je prišlo do politične zaostritve
v Nemčiji.

Obe vladni stranki sta danes
obžalovali izgube in dolžita študente, da so se poslužili nasilja,
češ da gre za manjšino aktivistov, ki hočejo razrušiti de-
mokratično ureditev.

Okrog 200 mladincev je danes
preprečilo promet po osrednji ulici
v zahodnem Berlinu. Demonstranti
so kričali «Springer je morilec». Policija je intervenirala in
jih kakih petdeset aretirala. Za-
prli so tudi Petra Brandta 19-
letnega sina zunanjega ministra.

V Bremerhavenu so demon-
stranti odnesli ameriško zastavo
z vhoda na sedež ameriškega po-
veljstva. Pred vzhodom se je zbra-
lo okrog 500 oseb, ki so hoteli
izročiti resolucijo proti vojni v
Vietnamu. Poveljstvo je sprejem
resolucije zavrnilo.

Zaradi izredno ostrih demon-
stracij se bo v sredo sestal ko-
misija za notranje zadeve poslan-
ske zbornice na izrednem zasa-
danju.

Zdravstveno stanje Rudija
Dutschkeja, ki je bil v četrtek
zrtvev neonacističnega atentator-
ja, se postopoma boljša. Ponoči
so mu zdravniki izvlekli še tret-
jo kroglo, ki ga je bila zadevala
ramo. Primarni nevrokirurški kli-
nike je danes izjavil, da ni kro-
gla, ki je Dutschkeju prebila mož-
gane, povzročila prehudih po-
škodb. Upanje, da bodo študenti
rešili življenje, je vsako uro večje.

Ze večer so se po vsej Z. Nem-
čiji nadaljevale protestne de-
monstracije, predvsem pred se-
deliščnimi skupinami. Springer je
svojo gonjo proti «extraparlamentar-
ni opoziciji» povzročil napeto
vzdušje, ki je potem privedlo do
zločinškega atentata.

Najhujši neredi so bili v zahod-
nem Berlinu, kjer je nad dva ti-
soč študentov vso noč oblegalo
«Springerhaus», sedež Springerje-
vega založništva. Policija je ob-
dala poslopje s trojne vrste bo-

Vesele
velikonočne
praznike
vošči
vsem
čitateljem

PRIMORSKI
DNEVNIK

Motiv iz Boršta

Foto M. Magajna

Kako v ZDA volijo predsedniške kandidate

Vse kaže, da so tisti, ki pod-
pirajo demokratske in repu-
blikanske kandidate za pred-
sednika, dobili majhen seznam
potencialnih delegatov na vse-
državnih konvencijah, ki ga
vsak dan pregledujejo in iščejo
potencialne pristase. Da lahko
predstavlja stranko v tekmi za
predsedniški položaj, mora
kandidat zbrati večino od 2622
demokratičnih ali od 1333 repu-
blikanskih glasov na nacional-
nih konvencijah, ki bosta 26.
in 5. avgusta. To pa je v glav-
nem odvisno od nadzorstva nad
delegacijami iz nekaterih ključ-
nih držav.

Kdo so delegati in kako se
izbirajo? Mnoge izbirajo na
15 predhodnih volitvah. Neka-
teri so obvezani podpisati dolo-
čenega kandidata (pogostoma
samo na prvem glasovanju);
drugi pa niso obvezani ter so
podvrženi pritisku z vseh strani.
Toda več kakor polovico
delegatov izbirajo konference
strank v posameznih državah
ali na sestankih odborov. V
raznih državah se lahko naj-
dejo različne kombinacije. Če
so v neki državi predhodne vo-
litve ali ne, vsebujejo delega-
cije tradicionalno krajevne
funkcionarje in strankarske vo-
ditelje. Toda glavni del delega-
tov iz večine držav predstavljajo
jo zaslužni «manjši ljudje», ki
jih nagradijo za njihove prete-
kle (in pričakovane prihodnje)
politične uspehe in ki lahko sa-
mi plačajo svoje potovanje na
konvencijo.

Izvolitev strankinih skupin
je lahko izredno nepredstavni-
ška v odnosu na članstvo stranke.
V Minnesoti na primer
strankine skupine po okrajih,
ki jih sestavljajo poklicni
strankini delavci, običajno iz-
birajo delegate za konvencijo
stranke v državi in ta izbira
delegata za nacionalno konven-
cijo. Toda letos so na teh zbor-
ovanjih prevladovala stotne
amaterskih politikov, ki so jih

zdrževala protivojna čustva.
Iz delegacij za konvencijo so
izločili številne vidne osebnosti
in zagotovile senatorju
McCarthyju tretjino glasov, ki
jih bo Minnesota oddala na
nacionalni konvenciji.

Demokrati so letos napravili
korak, da delegacije boljše pred-
stavljajo volivce, s tem da so
zahtevali, naj vse države spod-
bujejo črnsko predstavništvo.
Strankini voditelji niso pozabili
slabe publicitete, ki so jo do-
bili leta 1964, ko je neka dele-
gacija z velikim delom črnske
demokratične stranke svobode
iz države Mississippi brez u-
speha nasprotovala uradni de-
legaciji te države. Grozilo je,
da se bo kaj takega množično
ponovilo letos v Chicagu.

Obe stranki sta izdelali zaple-
tene formule za določanje šte-
vila glasov (in delegatov) iz
vsake države. V bistvu določajo
skupno število na podlagi šte-
vila prebivalcev vsake države
z različnimi nagradami, ki se
dajo za strankarsko lojalnost
in za uspehe pri prejšnjih volit-
vah. Če je na primer neka dr-
žava leta 1964 glasovala za se-
natorja Goldwaterja, ji bodo
republikanci avtomatično dali
dodatnih šest delegatov na svo-
ji konvenciji. Demokratična
formula, ki nagraduje države,
katere so dale največ glasov
za Johnsona 1. 1964, je zmanj-
šala število glasov na konven-
ciji, ki pripadajo globokemu
jugu z 8,6 odst. v letu 1964 na
6,2 odst. v letu 1968. Alabama,
Mississippi, Louisiana, Georgia
in Južna Karolina so na zad-
njih volitvah glasovale z ve-
liko večino za senatorja Gold-
waterja.

Te formule kažejo, kje bodo
kandidati vodili največje kam-
panje. Nadzorstvo nad delega-
cijami samo iz nekaterih od 50
držav, kakor kažejo spodnji po-
datki, lahko nekemu kandidatu
zagotovi predsedniško imenova-
nje, se preden se začne glaso-
vati.

Delegacije iz ključnih držav:
Demokrati: New York 190,
Kalifornija 174, Pensilvanija
130, Illinois 118, Ohio 115, Te-
ksas 104, Michigan 96, New Jer-
sey 82, Massachusetts 72, Flori-
da 63, Indiana 63, Missouri
60, Wisconsin 59, skupaj 1326.
Republikanci: New York 92,
Kalifornija 86, Pensilvanija 64,
Illinois 58, Ohio 58, Teksas 56,
Michigan 48, New Jersey 40,
Massachusetts 34, Florida 34,
Wisconsin 30, Georgia 30, Ten-
nessee 28; skupaj 684.

Skupno število glasov, ki je
potrebno za izvolitev: Demo-
krati 1312, republikanci 667.

Občni zbor Slovenske izseljenske matice

LJUBLJANA, 13. — Na več-
ršnjem rednem občnem zboru
Slovenske izseljenske matice je
predsednica Zima Veščajeva po-
dala poročilo o preteklem obdobju
in v novih nalogah. Sledila je
diskusija.

Na občnem zboru so izvolili
79 članov novega glavnega od-
bora matice in sprejeli tudi pred-
log za spremembo dosedanjih pra-
vil.

Po zaključku občnega zbora se
je sestal na prvi seji novi glavni
odbor, ki je izvolil izvršni od-
bor in novega predsednika Fran-
ca Pirkoviča.

Povsod po poljih cvete sadno drevje, kmetje pa hitijo opravljati poljska dela. Slika je posneta blizu Boljunca, kjer morda letos poslednjič obvezujejo trte in opravljajo druga dela na poljih, ki bodo žrtvovana industrializaciji.

KLJUB POSREDOVANJU MINISTRA ZA DELO BOSCA

Zdravniki bolnišnic so potrdili stavko od 16. do 18. aprila

Danes v Milanu otvoritev 46. mednarodnega velesejma - Polemika med vladnimi strankami o krizi deželne vlade na Siciliji - Januarja zaradi stavk izgubljenih 3.384.000 delovnih ur

RIM, 13. — Medsindikalni odbor zdravnikov bolnišnic je potrdil stavko, ki je bila proglašena od 16. do 18. aprila. Odbor pravi, da se zainteresirana ministrstva niso zanimala, da bi rešili resno vprašanje, ko INADEL pobira zavarovalne prispevke na vse dohodke zdravnikov bolnišnic in tudi na dohodke, ki jih imajo izven rednega delovnega razmerja. Poleg tega je v sporu rečeno, da se še vedno zavlačuje izpolnitev obveznosti države in zavarovalnih ustanov in da so na osnovi obljub prej suspendirali že napovedane stavke, ki so bile proglašene, ker jim niso izplačali plač.

Združenje bolnišnišni FIARO pa z obžalovanjem sprejema na znanje sporu zdravnikov, češ da bi lahko preložili stavko za nekaj dni. Združenje se sklicuje na razgovor, ki so ga imeli včeraj z ministrom za delo in da bodo zavarovalne ustanove prihodnji teden plačale INAM 80 milijard lir, v sredini maja pa še naslednjih 25 milijard lir, s čimer bodo krili dolgove do 15. decembra lanskega leta. Na tej osnovi predvidevajo, da bodo lahko uprave bolnišnic izplačale plače v celoti. Glede odtegljajev INADEL pa se minister Bosco zanimala za to zado.

Iz poročila FIARO torej izhaja, da ne obstajajo zagotovila za rešitev nobenega izmed dveh perečih vprašanj zdravnikov. Govori se samo o stvarni možnosti uprav bolnišnic, da bodo lahko izplačale plače v celoti, pri čemer je treba vedeti, da v nekaterih primerih zdravnik niso prejeli plač tudi že po nekaj letih. Glede nepravilnih odtegljajev pa imamo opravka samo z običajnimi zagotovili.

Jutri bodo v Milanu otvorili 46. mednarodni velesejem. Otvoritev bo istega dne kot praznovanje velike noči, zaradi česar so otvoritveno svečanost prestavili na torek in bo do jutri samo dvigljiva zastava.

Na letošnjem milanskem velesejmu je uradno prisotnih 65 držav, neuradno pa še kakih 25, osem držav je letos privratalo uradno prisotnih. Velesejem je razdeljen na sedem velikih oddelkov in obsega v celoti 400.000 kv. m prostora.

Nadaljuje se polemika med strankami levega centra zaradi krize na Siciliji, pri čemer tako demokristjani kot socialisti obtožujejo republikance, da so krizo povzročili iz volilnih razlogov. La Malfa se izogiba polemiki.

Sindikalne organizacije kovinarjev so danes priredile v Turinu enotno tiskovno konferenco, na kateri so pojasnili razloge za ostro stavko v podjetju FIAT. Delavci predvsem zahtevajo zagotovitev dohodkov za 44 tedenskih ur, po letu pa različne turnuse za soto. Pričujejo, da se namreč zaradi sedanjega sistema delovnega urika, ki nima od 40 do 48 tedenskih ur, zaradi česar seveda prihaja tudi do bistvenih razlik pri plačah, kar podjetje utemeljuje, češ da mora slediti tržnici in različenemu povpraševanju v raznih letnih dobah.

Sindikalne organizacije so obdolžile podjetje, da se neče pogajati, ker so generična zagotovila, da so pripravili govorniki o akordnem delu premalo. Prihodnji torek in sredo bodo sindikati izvedli v vseh obratih referendum o nadaljnji sindikalni borbi.

Atentati v Rimu
RIM, 13. — Danes ob 4.30 zjutraj so neznanci vrgli v avtosalon «Mercedesa» v Ulici Pissello «steklenico Molotov». Gasilci, ki so takoj prišli, so jo ugasnili.

Razvoj v ČSSR
(Nadaljevanje s 1. strani)
je bila najjasnejša in se je tudi najprej začel v gospodarstvu. To da niti zdaj ni mogoče trditi, da so poiskali rešitve, ki naj omogočijo hitro ozdravitev gospodarstva. Zdaj v partiji razpravljajo o stopnji zavesti, o tem, da je treba računati z možnostmi samega delavskega razreda, da razume in sprejme ekonomske rešitve, ki so tako zelo potrebne, vendar se precej oddaljujejo od dosedanjih izkušenj.

Predvsem se je gospodarstvo, ki je leta proizvajalo zaradi proizvodnje, dajalo velikanska sredstva težki industriji, hkrati pa za postavljalo po vsem svetu znano lahko industrijo, znašlo, če k temu dodamo še enostransko zunanjetrgovinsko usmeritev, v precejšnji osamljenosti.

Partija je sklenila, da bo odločno nadaljevala gospodarsko reformo. Pri tem bodo morali doseči večjo poslovno aktivnost podjetij, večjo učinkovitost proizvodnje, zagotoviti po potrebi svojevredno avtonomijo podjetij, ki bo za jamčena, vendar tudi s stališča skupnosti kot celote.

V splošnem so rešitve že pripravljene, toda niso še pot, ki vodi do njih, med drugim tudi načrtujejo kako naj delavci in drugi predstavniki družbe sodelujejo pri upravljanju podjetij. Pri iskanju poti gospodarske reforme se niso odločili ustreznega mesta proizvodnje, ki mora biti tudi »gospodar svojega dela«. Ta problem je pogostokrat čutil pri razpravi v sindikatu, v spominu delavcev na »zavodske odbore« iz prvih povojnih let ter končno v prostih akcijah, do katerih je prišlo zadnji čas zaradi umetnega in gospodarsko neupravičenega priključevanja nerentabilnih podjetij rentabilnim tovarnam.

Po nekaj tednih, v katerih so se na Češkoslovaškem razvstili dogodi, ki intenzivno pritegujejo pozornost mednarodne napredne (in tudi druge) javnosti, bi morali izmed številnih vprašanj, kot jih je zabeležil opazovalec, omeniti vsaj dve skupno z odgovoroma, ki smo ju dobili neposredno od glavnih udeležencev sedanjih dogajanj. Prvo bi bilo:

«Ali mislite, da ima izkušnja Češkoslovaške širši, mednarodni pomen za delavsko gibanje?»

Odgovor: «Slabo bi bilo, če bi mislili, da prinaša nekakšno najboljšo rešitve. Iskali smo in ponekod tudi našli ključ za reševanje nekaterih naših problemov, vsekakor socialistični ključ.»

Drugo vprašanje: «Kaj je specifično pri politiki demokracije preporočila?»

Odgovor: «To je samo ena izmed številnih izkušenj, ki se vsak dan porajajo in kažejo na socializmu.»

šli na kraj, so hitro pogasili ogenj. Kmalu zatem so prav tako neznanec vrgli podobno steklenico na avto, ki je bil parkiran pred avtosalonom «Porsche». Preiskovalni organi menijo, da gre za ene in iste osebe. Tudi tu so gasilci pogasili ogenj, ki pa je avto popolnoma uničil.

Policijska isče avto «IM-3» svetle barve, ki je okoli 4.30 vozil z veliko hitrostjo po ulicah v bližini porazara. Avto, v katerem naj bi bila dva ali trije mladeniči, bi kmalu podrl na tla 60-letnega moža. Ta si je zapomnil številke evidenčne tabele in jo prijavil policiji, ki je ugotovila, da so vozilo ukradli 2. aprila. Načelnik političnega oddelka kvesture je že zaslišal nekatere osebe, ki pripadajo skrajnim gibanjem.

SEUL, 13. — Prizivno sodišče v Seulu je obsodilo na smrt tri od 25 južnokorejskih intelektualcev, ki jih obtožujejo vohunstva v korist Severne Koreje, ki so bili v Francijo ali Nemčijo, ki so jih ugrabili. Dvema obtožencema so do smrtno jezo znižali na 15 let zapora, enemu pa na 10 let zapora. Eni smrtno obsodo so spremenili v doživetno ječo.

ZAGREB, 13. — V Zagrebu so danes dopoldne odprli pomladanski mednarodni velesejem, na katerem sodeluje 974 podjetij iz 25 drugih držav. Sejem je v navzočnosti predsednika zveze komunistov Hrvaške Bakarića, podpredsednika zveze skupščine Marijana Breclja in drugih uglednih gostov odprl s priložnostnim govorom predsednik zveze gospodarske zbornice Anton Bole.

V okviru sejma, ki bo odprto 21. aprila in ki je namenjen predvsem kupcem blaga široke potrošnje, je tudi deset specializiranih razstav, na katerih so prikazani najnovejši izdelki in sodobni tehnični dosežki v brodarstvu, oprema za stavbarstvo, transportna sredstva in naprave za avtomatizacijo ter druge industrijske naprave.

Videmska trgovinska zbornica je udeležena na velesejmu s svojim paviljonom 800 kv. metrov, kjer razstavlja 19 evropskih podjetij, ki predstavljajo najvišji odstotek italijanskih razstavljavcev. Ta zbornica je že šestletno zaporedoma navzoča na tem velesejmu. Zastopani so sektorji tiskarstva, plastičnih mas, gospodinskih električnih strojev, kuhinjskega orodja, sestavljajev pohištva, orodnih strojev, tkanin in gradbenega materiala.

Videmska trgovinska zbornica bo priredila 17. aprila sprejem furjanskih razstavljavcev, ki bodo imeli s tem možnost srečati se z jugoslovanskimi operaterji.

Uradni predstavnik je formalno zanimal vest, da je Naser nekaj tednov pred junjsko vojno povabil izraelskega ministra za delo v Ygala Allona, da bi se sestal z njim. To je namreč pred dvema dnevi objavil izraelski minister. Kairski dnevnik «Akhar El Yom» javlja v članku dopisnika iz Amana, da je jordanjski zunanji minister Abdel Munim Rifai izrazil mnenje, da so se vsi poskusi po politični rešitvi krize na Srednjem vzhodu izjalovili. Casopis podčrta, da je dejstvo, da je misija posebnega odposlanca OZN Gunnarja Jarringa.

Uradni predstavnik je formalno zanimal vest, da je Naser nekaj tednov pred junjsko vojno povabil izraelskega ministra za delo v Ygala Allona, da bi se sestal z njim. To je namreč pred dvema dnevi objavil izraelski minister. Kairski dnevnik «Akhar El Yom» javlja v članku dopisnika iz Amana, da je jordanjski zunanji minister Abdel Munim Rifai izrazil mnenje, da so se vsi poskusi po politični rešitvi krize na Srednjem vzhodu izjalovili. Casopis podčrta, da je dejstvo, da je misija posebnega odposlanca OZN Gunnarja Jarringa.

Uradni predstavnik je formalno zanimal vest, da je Naser nekaj tednov pred junjsko vojno povabil izraelskega ministra za delo v Ygala Allona, da bi se sestal z njim. To je namreč pred dvema dnevi objavil izraelski minister. Kairski dnevnik «Akhar El Yom» javlja v članku dopisnika iz Amana, da je jordanjski zunanji minister Abdel Munim Rifai izrazil mnenje, da so se vsi poskusi po politični rešitvi krize na Srednjem vzhodu izjalovili. Casopis podčrta, da je dejstvo, da je misija posebnega odposlanca OZN Gunnarja Jarringa.

Uradni predstavnik je formalno zanimal vest, da je Naser nekaj tednov pred junjsko vojno povabil izraelskega ministra za delo v Ygala Allona, da bi se sestal z njim. To je namreč pred dvema dnevi objavil izraelski minister. Kairski dnevnik «Akhar El Yom» javlja v članku dopisnika iz Amana, da je jordanjski zunanji minister Abdel Munim Rifai izrazil mnenje, da so se vsi poskusi po politični rešitvi krize na Srednjem vzhodu izjalovili. Casopis podčrta, da je dejstvo, da je misija posebnega odposlanca OZN Gunnarja Jarringa.

Uradni predstavnik je formalno zanimal vest, da je Naser nekaj tednov pred junjsko vojno povabil izraelskega ministra za delo v Ygala Allona, da bi se sestal z njim. To je namreč pred dvema dnevi objavil izraelski minister. Kairski dnevnik «Akhar El Yom» javlja v članku dopisnika iz Amana, da je jordanjski zunanji minister Abdel Munim Rifai izrazil mnenje, da so se vsi poskusi po politični rešitvi krize na Srednjem vzhodu izjalovili. Casopis podčrta, da je dejstvo, da je misija posebnega odposlanca OZN Gunnarja Jarringa.

Uradni predstavnik je formalno zanimal vest, da je Naser nekaj tednov pred junjsko vojno povabil izraelskega ministra za delo v Ygala Allona, da bi se sestal z njim. To je namreč pred dvema dnevi objavil izraelski minister. Kairski dnevnik «Akhar El Yom» javlja v članku dopisnika iz Amana, da je jordanjski zunanji minister Abdel Munim Rifai izrazil mnenje, da so se vsi poskusi po politični rešitvi krize na Srednjem vzhodu izjalovili. Casopis podčrta, da je dejstvo, da je misija posebnega odposlanca OZN Gunnarja Jarringa.

Uradni predstavnik je formalno zanimal vest, da je Naser nekaj tednov pred junjsko vojno povabil izraelskega ministra za delo v Ygala Allona, da bi se sestal z njim. To je namreč pred dvema dnevi objavil izraelski minister. Kairski dnevnik «Akhar El Yom» javlja v članku dopisnika iz Amana, da je jordanjski zunanji minister Abdel Munim Rifai izrazil mnenje, da so se vsi poskusi po politični rešitvi krize na Srednjem vzhodu izjalovili. Casopis podčrta, da je dejstvo, da je misija posebnega odposlanca OZN Gunnarja Jarringa.

Uradni predstavnik je formalno zanimal vest, da je Naser nekaj tednov pred junjsko vojno povabil izraelskega ministra za delo v Ygala Allona, da bi se sestal z njim. To je namreč pred dvema dnevi objavil izraelski minister. Kairski dnevnik «Akhar El Yom» javlja v članku dopisnika iz Amana, da je jordanjski zunanji minister Abdel Munim Rifai izrazil mnenje, da so se vsi poskusi po politični rešitvi krize na Srednjem vzhodu izjalovili. Casopis podčrta, da je dejstvo, da je misija posebnega odposlanca OZN Gunnarja Jarringa.

Uradni predstavnik je formalno zanimal vest, da je Naser nekaj tednov pred junjsko vojno povabil izraelskega ministra za delo v Ygala Allona, da bi se sestal z njim. To je namreč pred dvema dnevi objavil izraelski minister. Kairski dnevnik «Akhar El Yom» javlja v članku dopisnika iz Amana, da je jordanjski zunanji minister Abdel Munim Rifai izrazil mnenje, da so se vsi poskusi po politični rešitvi krize na Srednjem vzhodu izjalovili. Casopis podčrta, da je dejstvo, da je misija posebnega odposlanca OZN Gunnarja Jarringa.

Uradni predstavnik je formalno zanimal vest, da je Naser nekaj tednov pred junjsko vojno povabil izraelskega ministra za delo v Ygala Allona, da bi se sestal z njim. To je namreč pred dvema dnevi objavil izraelski minister. Kairski dnevnik «Akhar El Yom» javlja v članku dopisnika iz Amana, da je jordanjski zunanji minister Abdel Munim Rifai izrazil mnenje, da so se vsi poskusi po politični rešitvi krize na Srednjem vzhodu izjalovili. Casopis podčrta, da je dejstvo, da je misija posebnega odposlanca OZN Gunnarja Jarringa.

U Tantov poziv Washingtonu in Hanoju

NEW YORK, 13. — Glavni tajnik OZN je danes na tiskovni konferenci nujno pozval ameriško in severnovietnamsko vlado, naj se sporazumeta o sedežu za pripravljane pogovore.

U Tant je poudaril, da bi bila vsaka zakasnitev obojanzna vredna spričo množičnega uničevanja človeških življenj in dobrin, ki se v Vietnamu nadaljuje.

U Tant je poudaril, da izreka ta svoj poziv po svojem obisku v Zve-ni, v prestolnici Beneluksa in v Parizu, kjer je imel priložnost stopiti v stik tako z Washingtonom kakor s Hanojem.

U Tant je končno poudaril dejstvo, da sta se obe strani že sporazumeli, da začeta pripravljajeta stiske, zaradi katerih je sedaj nujno potrebno takoj izbrati sedež.

ALCAMO, 13. — O izginemlem premožnem posestniku in profesorju Grazianu Stellinju iz Alcamo se ni mogoče vesti. Policijski organi preiskujejo okolice Alcamo in drugih bližnjih občin ter so budno nadzorovali promet po vseh cestah trapanske pokrajine. Za sedaj je njegovo izginotje še vedno zavito v popolno skrivnost.

PRAGA, 13. — Novi predsednik češkoslovaške republike Ludvik Svoboda je danes v spremstvu svoje žene in hčerke obiskal pokopališče, kjer je položil venec s trobojnic na grob prvega predsednika Češkoslovaške republike Tomasa Masaryka. V istem grobu je pokopan tudi njegov sin Jan, ki mu je umrl pred dvajsetimi leti v skrivnostnih okoliščinah, o čemer sedaj vodi preiskavo sodnik Jiri Kodlar.

VARŠAVA, 13. — Devetnajstega aprila bodo po vsej Poljski svetlo postali 25-letnici vstaje Judov v varšavskem getu. Proslava bo organizirano združenje bivših poljskih partizanov, kateremu

predseduje notranji minister general Moczar. Program predvideva, da bodo dopoldne položili venec, pri čemer bodo prisostvovala številne vladne osebnosti, popoldne pa je predvideno svečano sejo v kongresni palači. Istega dne bodo v bivšem uničevalnem nacističnem taborišču v Auschwitzu odprli razstavo posvečeno mučeništvu in borbi Judov med Hitlerjevo okupacijo. 28. aprila bodo otvorili spominsko ploščo v bližini Varšave v spomin Juliana Grobelnega, ki je predsedoval tajnemu svetu za pomoč Judom med okupacijo.

Te pobude so očitno v zvezi z obtožbami »sionistov«, kot to piše poljski tisk, ki obtožujejo Poljake, da so prepustili Jude svoji tragični usodi med vojno, ali da so celo sodelovali z Nemci pri njih uničevanju. Poljski tisk pravi, da so »sionisti« varali Jude, ki so bili zaprti v getu in da niso z ničemer pomagali.

NIZZA, 13. — Soprog Marica Chagalla je izjavil, da ji ni niso sar znanega o prepovedi razstave del njenega moža, ki je v programu v Akademgorodoku. Dodala je, da pri tej razstavi neposredno ne sodelujejo, in da ji je samo znano, da bodo razstavili nekaj slik. Na vsak način pa je odločno za nikala, da bi mož ob tej priložnosti obiskal Sovjetsko zvezo.

Tito odputuje jutri v Mongolijo
TOKIO, 13. — Predsednik republike maršal Tito je danes na svojem potovanju po Japonski prišel iz Otake v staro prestolnico Japonske Kyoto, ki je prava zakladnica zgodovinskih spomenikov, istočasno pa tudi važno industrijsko središče srednje Japonske. V Kyoto si je »Tito ogledal vrsto hrano, in staro cesarsko palačo, zgrajeno 794. leta, ki je bila večkrat požgana in zadnjič obnovljena leta 1855. Tito je obiskal tudi ene prodajalnih lesenih lakiranih predmetov, po katerih je mesto Kyoto tudi znano v mnogih krajih sveta. Predsednik republike se bo jutri zvečer vrnil v Tokio, od koder bo v ponedeljek dopoldne odputoval na prvi uraden obisk v Mongolijo.

Državni tajnik za zunanje zadeve Marko Nikčević je se je danes do polne sestal v Tokiu z zunanjim ministrom Mikijem, ki je prišel s svojo obiskom v Singapur. Na današnjem sestanku sta ministra izmenjala misli o najvažnejših mednarodnih vprašanjih, posebno o položaju v Vietnamu, vzhodni Aziji in o dvostranskih odnosih. Nikčević je povabil japonskega zunanjega ministra Mikija na obisk v Jugoslavijo.

Marko Nikčević je govoril danes tudi pred člani azijsko-afriškega sveta, ustanovi, ki proučuje razvoj držav v Aziji in Afriki. Člani sveta so ugledni javni delavci Japonske. V svojem predavanju je Nikčević prikazal svoje poglede na položaj v Evropi in Aziji in pri tem opozoril na posebnost razvoja teh dveh področij in na notranje in zunanje probleme Jugoslavije.

Marko Nikčević je govoril danes tudi pred člani azijsko-afriškega sveta, ustanovi, ki proučuje razvoj držav v Aziji in Afriki. Člani sveta so ugledni javni delavci Japonske. V svojem predavanju je Nikčević prikazal svoje poglede na položaj v Evropi in Aziji in pri tem opozoril na posebnost razvoja teh dveh področij in na notranje in zunanje probleme Jugoslavije.

Marko Nikčević je govoril danes tudi pred člani azijsko-afriškega sveta, ustanovi, ki proučuje razvoj držav v Aziji in Afriki. Člani sveta so ugledni javni delavci Japonske. V svojem predavanju je Nikčević prikazal svoje poglede na položaj v Evropi in Aziji in pri tem opozoril na posebnost razvoja teh dveh področij in na notranje in zunanje probleme Jugoslavije.

Marko Nikčević je govoril danes tudi pred člani azijsko-afriškega sveta, ustanovi, ki proučuje razvoj držav v Aziji in Afriki. Člani sveta so ugledni javni delavci Japonske. V svojem predavanju je Nikčević prikazal svoje poglede na položaj v Evropi in Aziji in pri tem opozoril na posebnost razvoja teh dveh področij in na notranje in zunanje probleme Jugoslavije.

Marko Nikčević je govoril danes tudi pred člani azijsko-afriškega sveta, ustanovi, ki proučuje razvoj držav v Aziji in Afriki. Člani sveta so ugledni javni delavci Japonske. V svojem predavanju je Nikčević prikazal svoje poglede na položaj v Evropi in Aziji in pri tem opozoril na posebnost razvoja teh dveh področij in na notranje in zunanje probleme Jugoslavije.

Marko Nikčević je govoril danes tudi pred člani azijsko-afriškega sveta, ustanovi, ki proučuje razvoj držav v Aziji in Afriki. Člani sveta so ugledni javni delavci Japonske. V svojem predavanju je Nikčević prikazal svoje poglede na položaj v Evropi in Aziji in pri tem opozoril na posebnost razvoja teh dveh področij in na notranje in zunanje probleme Jugoslavije.

Marko Nikčević je govoril danes tudi pred člani azijsko-afriškega sveta, ustanovi, ki proučuje razvoj držav v Aziji in Afriki. Člani sveta so ugledni javni delavci Japonske. V svojem predavanju je Nikčević prikazal svoje poglede na položaj v Evropi in Aziji in pri tem opozoril na posebnost razvoja teh dveh področij in na notranje in zunanje probleme Jugoslavije.

STALIŠČE JUGOSLAVIJE O JEDRSKEM OROŽJU

Načrt se mora spopolniti z jasnimi obvezami jadrskih sil

Na zasedanju skupščine OZN bo treba proučiti tudi širše vidike razorožitve

(Od našega dopisnika)
BEOGRAD, 13. — Pomočnik državnega tajnika za zunanje zadeve Dinčo Belovski je v zvezi s poročilom jugoslovanske vlade o vprašanju neširjenja jadrskih sil izjavil Tanjugu, da se trenutno za Jugoslavijo sploh ne postavlja vprašanje opredelitve o sporazumu, ki je bil predložen generalni skupščini OZN in da bo sklep o tem odvisen od nadaljnjih naporov, od pogajanj o tem vprašanju in od rezultata proučevanja predloženega sporazuma na prihodnjem zasedanju generalne skupščine.

Predloženi načrt sporazuma bi se po mišljenju jugoslovanske vlade moral spopolniti predvsem z ustreznimi obvezami jadrskih sil, ki bi zagotovile, da bo prišlo do jadrskih razorožitve, nadalje z določili, ki bi jamčila nejezrskosti državam popolno enakopravnost političnih dosežkov jadrskih ener-

gije v miroljubne namene in z učinkovitim jamstvom varnosti nejezrskih državam.

Pri proučevanju vprašanja neširjenja jadrskih sil je po mišljenju Belovskega potrebno upoštevati, da se je povečalo število držav, ki so sposobne v relativno kratkem času proizvesti jedrske orodje, in da je razvoj jedrske tehnologije omogočil spopolnitev jadrskih sil do take mere, da se jedrske orodje lahko danes uporabi tudi v taktične namene skoraj enako kot klasično orodje. Zato se je Jugoslavija zavezala in se zavezuje za preprečevanje širjenja jadrskih sil in za tak sporazum, ki bi jamčil, da se lahko to doseže. Temu smotru bi pomagalo ustvarjanje nejezrskih področij. S sporazumom o nejezrskih silah bi nejezrske države lahko dosegle po mišljenju Belovskega ne le preprečevanje širjenja jadrskih sil, tem-

več tudi odstranitev tujega jedrskega orodja z ozemlja drugih držav.

Belovski je na koncu dejal, da se na prihodnjem zasedanju generalne skupščine OZN pričakuje večji združenji napori za izboljšanje predloženega sporazuma in da je jugoslovanska vlada daje velik pomen konferenci nejezrskih sil, ki bi morala proučiti ne le vprašanje varnosti nejezrskih držav, temveč tudi širše vidike razorožitve.

Zvezni izvršni svet pripravi seben program akcij in ukrepov, rešitev vprašanja zapolnitve, ročni program politike zapolnitve in v zvezi s tem izvršni svet in skupščini Trenutno položaj zapolnitve, da se posveti posebnemu pomenu zapolnitve mladih strokovnjakov in visokih strokovnjakov, ki so končali, zapolnitve. Zvezni izvršni svet bo posebno vztrajal v doslednem izvajanju določila nedavno sprejetega zakona o zapolnitvi pripravnikov in delovnih organizacijah. Cent se je danes okrog 40.000 strokovnjakov, ki čakajo zapolnitve.

B. B.

Začel se je pomladanski mednarodni velesejem

Videmska trgovinska zbornica se je velesejma udeležila s svojim paviljonom

ZAGREB, 13. — V Zagrebu so danes dopoldne odprli pomladanski mednarodni velesejem, na katerem sodeluje 974 podjetij iz 25 drugih držav. Sejem je v navzočnosti predsednika zveze komunistov Hrvaške Bakarića, podpredsednika zveze skupščine Marijana Breclja in drugih uglednih gostov odprl s priložnostnim govorom predsednik zveze gospodarske zbornice Anton Bole.

V okviru sejma, ki bo odprto 21. aprila in ki je namenjen predvsem kupcem blaga široke potrošnje, je tudi deset specializiranih razstav, na katerih so prikazani najnovejši izdelki in sodobni tehnični dosežki v brodarstvu, oprema za stavbarstvo, transportna sredstva in naprave za avtomatizacijo ter druge industrijske naprave.

Videmska trgovinska zbornica je udeležena na velesejmu s svojim paviljonom 800 kv. metrov, kjer razstavlja 19 evropskih podjetij, ki predstavljajo najvišji odstotek italijanskih razstavljavcev. Ta zbornica je že šestletno zaporedoma navzoča na tem velesejmu. Zastopani so sektorji tiskarstva, plastičnih mas, gospodinskih električnih strojev, kuhinjskega orodja, sestavljajev pohištva, orodnih strojev, tkanin in gradbenega materiala.

Videmska trgovinska zbornica bo priredila 17. aprila sprejem furjanskih razstavljavcev, ki bodo imeli s tem možnost srečati se z jugoslovanskimi operaterji.

Uradni predstavnik je formalno zanimal vest, da je Naser nekaj tednov pred junjsko vojno povabil izraelskega ministra za delo v Ygala Allona, da bi se sestal z njim. To je namreč pred dvema dnevi objavil izraelski minister. Kairski dnevnik «Akhar El Yom» javlja v članku dopisnika iz Amana, da je jordanjski zunanji minister Abdel Munim Rifai izrazil mnenje, da so se vsi poskusi po politični rešitvi krize na Srednjem vzhodu izjalovili. Casopis podčrta, da je dejstvo, da je misija posebnega odposlanca OZN Gunnarja Jarringa.

Uradni predstavnik je formalno zanimal vest, da je Naser nekaj tednov pred junjsko vojno povabil izraelskega ministra za delo v Ygala Allona, da bi se sestal z njim. To je namreč pred dvema dnevi objavil izraelski minister. Kairski dnevnik «Akhar El Yom» javlja v članku dopisnika iz Amana, da je jordanjski zunanji minister Abdel Munim Rifai izrazil mnenje, da so se vsi poskusi po politični rešitvi krize na Srednjem vzhodu izjalovili. Casopis podčrta, da je dejstvo, da je misija posebnega odposlanca OZN Gunnarja Jarringa.

Uradni predstavnik je formalno zanimal vest, da je Naser nekaj tednov pred junjsko vojno povabil izraelskega ministra za delo v Ygala Allona, da bi se sestal z njim. To je namreč pred dvema dnevi objavil izraelski minister. Kairski dnevnik «Akhar El Yom» javlja v članku dopisnika iz Amana, da je jordanjski zunanji minister Abdel Munim Rifai izrazil mnenje, da so se vsi poskusi po politični rešitvi krize na Srednjem vzhodu izjalovili. Casopis podčrta, da je dejstvo, da je misija posebnega odposlanca OZN Gunnarja Jarringa.

Uradni predstavnik je formalno zanimal vest, da je Naser nekaj tednov pred junjsko vojno povabil izraelskega ministra za delo v Ygala Allona, da bi se sestal z njim. To je namreč pred dvema dnevi objavil izraelski minister. Kairski dnevnik «Akhar El Yom» javlja v članku dopisnika iz Amana, da je jordanjski zunanji minister Abdel Munim Rifai izrazil mnenje, da so se vsi poskusi po politični rešitvi krize na Srednjem vzhodu izjalovili. Casopis podčrta, da je dejstvo, da je misija posebnega odposlanca OZN Gunnarja Jarringa.

Uradni predstavnik je formalno zanimal vest, da je Naser nekaj tednov pred junjsko vojno povabil izraelskega ministra za delo v Ygala Allona, da bi se sestal z njim. To je namreč pred dvema dnevi objavil izraelski minister. Kairski dnevnik «Akhar El Yom» javlja v članku dopisnika iz Amana, da je jordanjski zunanji minister Abdel Munim Rifai izrazil mnenje, da so se vsi poskusi po politični rešitvi krize na Srednjem vzhodu izjalovili. Casopis podčrta, da je dejstvo, da je misija posebnega odposlanca OZN Gunnarja Jarringa.

Uradni predstavnik je formalno zanimal vest, da je Naser nekaj tednov pred junjsko vojno povabil izraelskega ministra za delo v Ygala Allona, da bi se sestal z njim. To je namreč pred dvema dnevi objavil izraelski minister. Kairski dnevnik «Akhar El Yom» javlja v članku dopisnika iz Amana, da je jordanjski zunanji minister Abdel Munim Rifai izrazil mnenje, da so se vsi poskusi po politični rešitvi krize na Srednjem vzhodu izjalovili. Casopis podčrta, da je dejstvo, da je misija posebnega odposlanca OZN Gunnarja Jarringa.

Uradni predstavnik je formalno zanimal vest, da je Naser nekaj tednov pred junjsko vojno povabil izraelskega ministra za delo v Ygala Allona, da bi se sestal z njim. To je namreč pred dvema dnevi objavil izraelski minister. Kairski dnevnik «Akhar El Yom» javlja v članku dopisnika iz Amana, da je jordanjski zunanji minister Abdel Munim Rifai izrazil mnenje, da so se vsi poskusi po politični rešitvi krize na Srednjem vzhodu izjalovili. Casopis podčrta, da je dejstvo, da je misija posebnega odposlanca OZN Gunnarja Jarringa.

Uradni predstavnik je formalno zanimal vest, da je Naser nekaj tednov pred junjsko vojno povabil izraelskega ministra za delo v Ygala Allona, da bi se sestal z njim. To je namreč pred dvema dnevi objavil izraelski minister. Kairski dnevnik «Akhar El Yom» javlja v članku dopisnika iz Amana, da je jordanjski zunanji minister Abdel Munim Rifai izrazil mnenje, da so se vsi poskusi po politični rešitvi krize na Srednjem vzhodu izjalovili. Casopis podčrta, da je dejstvo, da je misija posebnega odposlanca OZN Gunnarja Jarringa.

Predsednik republike Svoboda položil venec na grob Masaryka

Na Poljskem bodo 19. aprila velike svečanosti ob 25. obletnici upora v varšavskem getu - V Auschwitzu razstava o mučeništvu in odporu Judov

Radio Vizija

NEDELJA, 14. APRILA

Radio Trst A

8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila
- 8.00 Koledar - 8.30 Kmetijska oddaja - 9.00 Maše - 9.50 R. de Visé: Suita za kitaro - 10.00 Orkester Bevilacqua - 10.15 Poslušali boste... - 10.45 Melodije - 11.15 Oddaja za najmlajše: «Velikonočni čudež» - 11.50 Ringaraja - 12.30 Nabožna glasba - 12.30 Kdo, kdaj, zakaj... - 14.45 Popevke - 15.30 «Ovčar Marko», ljudska igra - 17.35 Prijatelji zborovskega petja - 18.00 Koncert v miniaturo - 18.30 Finčgar: «Pirhi», odlomke iz Gošča Matevca - 18.50 Ansambel Azzola - 19.00 «Ta stara velikonočna pesen» - 19.30 Laska glasba - 20.00 Sport - 20.30 Iz slovenskega folklorja - 21.00 Poje Alenka Pinterič - 21.30 Popevke - 22.00 Sport - 22.10 Sodobna glasba - 22.25 Vokalni ansambli - 22.45 Jazz.

Trst

9.30 Kmetijska oddaja - 9.45 Nabožna oddaja - 11.15 Tamburaški ansambel - 11.30 Za prijatelje cvetja - 14.00 El Campanon.

Koper

7.30, 12.30, 14.00, 19.15 Poročila - 7.10 Jutranja glasba - 8.00 Prenos RL - 9.10 Pevski zbori - 10.00 Prenos RL - 10.30 Ploščo - 10.45 Ansambel in zbor Gleason - 11.00 Dogodki in odmevi - 11.30 Današnji pevci - 11.50, 12.50, 14.30 in 15.07 Glasba po željah - 12.35 Znanjupolitični pregled - 14.10 Sodobni krogi in ljudje - 16.00 Prenos RL - 18.30 in 19.00 Sport - 19.30 Prenos RL - 22.10 Plesna glasba.

Nacionalni program

8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila - 8.30 Kmetijska oddaja - 9.00 Otvoritev milanske velešojne - 9.30 Glasbena fantazija - 10.40 Nabožna oddaja - 12.00 Papeževa velikonočna poslanica - 13.15 «Tisočak» - 14.30 Program za A. Sordani - 15.10 Glasbe pod vedrinom nebom - 15.30 in 17.30 Popolnede - 16.30 Nogomet - 18.00 Simf. koncert - 20.20 «Ferma la musica» - 21.20 Sport - 21.35 Koncert.

II. program

7.30, 8.30, 13.30, 19.30 Poročila - 8.45 Oddaja za ženske - 9.35 Veliki variete - 11.00 Nedeljske pesmi - 11.45 Juke box - 12.00 Sportna prognoza - 12.15 Neapeljske - 13.00 Radijski kvizi - 13.35 Nekaj glasbe - 14.30 Aktualnosti - 15.00 Prijetna glasba - 16.00 in 17.35 Sport - 16.35 Orkestri in zbori - 18.45 in 20.05 Za konec nedelje - 21.00 Literarna oddaja - 22.00 Glasbeno-govorni spored.

III. program

10.00 Viottičev koncert šte. 22 - 10.30 Orgle - 10.55 Bleckerjev koncert opus 63 - 11.15 Operni koncert - 13.00 Velike interpretacije - 15.30 B. Friel: «Il nemico interiore» - 17.30 Silnice iz Francije - 18.30 Laska glasba - 18.45 Kulturne aktualnosti - 19.15 Koncert - 20.30 Preteklost in prihodnost - 21.00 Klub poslušalcev.

Slovenija

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 19.30 Poročila - 6.30 in 7.20 Informativna oddaja - 7.30 Za kmetijske proizvajalce - 8.35 M. Brulj: «Deklica in metulji» - 8.41 Skladbe za mladino - 10.00 Še pomnite, tovariši... - 10.45 Lepa melodije - 11.00 Turistični napotki - 12.00 Na današnji dan - 13.15 Iz opere - 13.40 Reportaža - 14.00 Laska glasba - 14.30 H. Hartung: «Čebulica», humoreska - 15.35 Znameniti operni pevci - 16.00 Sport - 18.00 Bostonški promenade orkester - 18.30 Beethoven - 19.00 Lako noč, otroci! - 19.15 Glasbene razglednice - 20.00 V nedeljo zvečer - 22.15 Serenade - 23.05 Literarni nokturno.

Ital. televizija

10.15 Maša in papeževa velikonočna poslanica - 12.30 Settevoci - 13.30 Dnevnik - 14.55 Bleckerjev koncert opus 63 - 15.15 Operni koncert - 16.00 Sport - 16.30 Program za mladino - 17.30 Nedeljski program - 18.30 Dnevnik - 19.00 Nogomet - 19.50 Sport in kronika - 20.50 Dnevnik - 21.00 Homerjeva «Odiseja» - 22.10 Sport - na nedelja - 23.00 Dnevnik.

II. kanal

17.55 Piemontske zgodbe - 18.40 Benedetti Michelangeli - 19.20 Cherubini - 21.00 Dnevnik - 21.15 Znanost in tehnika - 22.15 Settevoci.

JUG. TELEVIZIJA OD 14. DO 20.-IV 1968

NEDELJA, 14. aprila

9.25, 17.30, 20.00, 22.30 Poročila - 9.30 Dva kvinteta - 10.00 Kmetijska oddaja - 10.45 Ringaraja - 11.30 Cirkus, film - 13.00 Rokomet Medveščak Crvenka - 14.05 Rekreacija, reportaža - 14.35 Boks Partizan-Radnički - 15.50 Šahovski komentar - 16.20 Predstavljamo vam 16.45 Glasbena oddaja - 17.10 Velesejanski biro - 17.35 Filmski satirikon - 18.05 Kežipot - 18.20 Osa, satirična oddaja - 19.15 Izjavoletni poskus, film - 19.45 Oračun v letalu, burleska - 20.50 Zlati začetek - 22.00 Sportni pregled.

PONEDELJEK, 15. aprila

17.00, 18.20, 20.00, 22.15 Poročila - 9.40, 14.50 TV v šoli - 10.35, 15.45 Ruščina - 11.00 Splošna izobrazba - 16.10 Angleščina - 17.05 Mali svet - 18.25 Poklici - 18.50 Velesejanski biro - 19.05 Reportaža - 19.20 Znanost in mi - 19.40 Poje I. Serfezi - 20.35 Torkar: Pozabljeni klovn, drama - 21.45 Glasba Borisa Papandopula.

TOREK, 16. aprila

18.30, 20.00, 22.40 Poročila - 9.40, 14.50 TV v šoli - 10.35 Ruščina - 11.00, 16.10 Splošna izobrazba - 15.40 Angleščina - 18.35 Razvojne nepravilnosti in dedne bolezni - 18.50 Film za otroke - 19.05 Šol. kratak film - 19.55 Vijavaja - 20.40 Jezdeca - 22.00 Sportni pregled.

SREDA, 17. aprila

17.10, 18.05, 20.00, 22.00 Poročila

PONEDELJEK, 15. APRILA

Radio Trst A

8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila - 8.00 Koledar - 8.30 Pihalne godbe - 9.00 V prazničen tonu - 10.00 Slov. velikonočne pesmi - 10.30 Orkester Glasbene matice - 11.30 Ansambel Righella - 11.50 Kalmari - 12.30 V Waldeuflovi odmevi - 12.10 Pomenek s poslušalkami - 12.20 Za vsakogar nekaj - 13.30 Glasba po željah - 14.45 Melodije - 16.00 Novak: «Figaro» - 16.20 Veliki orkestri - 17.00 Zlati cekin - 17.20 Ne vse, toda o vsem - 17.30 Revija zborov - 18.00 Schneider in njegovi «Spree City Stompers» - 18.20 Saint-Saëns in Respighi - 19.20 «Velikonočna lirika» - 19.35 Glasovi in slogi - 20.00 Sport - 20.30 Tri in kvartet - 20.50 Belič: «Vstajenje» - 21.00 Tamburaši - 21.30 Popevke - 22.00 Sport - 22.30 Sopranistka O. Jez - 22.50 Glasba za lahko noč.

Koper

6.30, 7.30, 12.30, 14.00, 16.00, 19.15 Poročila - 7.10 Jutranja glasba - 8.00 Prenos RL - 10.15 Orkester - 10.35 Ritmi in popevke - 11.00 Otroški kvitci - 11.15 Polke in valčki - 11.30 Današnji pevci - 12.00 in 12.50 Glasba po željah - 14.10 Za oddil in razvedrilo - 14.30 Zvočni in barve - 15.30 Populturne skladbe - 16.30 Sportni ponedeljek - 16.40 Mozaik glasov - 17.00 Jugoslavija v sveči - 17.40 Violinist G. Fumolo - 18.00 in 19.30 Prenos RL - 19.00 Orkester Lehn - 22.10 Današnji motivi.

Nacionalni program

8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila - 8.30 Jutranje pesmi - 9.00 Zvonik - 10.00 Ura glasbe - 11.30 Glasbena antologija - 12.00 Kontrapunkt - 14.00 Italijanske popevke - 15.30 Nove pesmi - 16.00 Oddaja za bolnike - 16.30 Moderne melodije - 17.00 A. Bodense: «La promozione» - 17.55 Silke iz Pariza - 18.15 Glasba za mladino - 19.30 Luna park - 20.15 Orkestri - 21.00 Koncert - 22.00 Montevedijeve skladbe.

II. program

7.30, 8.30, 13.30, 19.30 Poročila - 8.45 Orkester - 9.35 Glasbeni album - 10.00 Beat glasba - 10.15 Jazz - 11.41 Pesmi desetletja - 12.20 Čajkovski: «Snežuljica» - 13.00 Sportni tednik - 14.05 Juke box - 15.00 Izbrane plošče - 15.15 Neapeljske pesmi - 16.00 Popolnede - 16.30 Poljudna ciklopedija - 18.20 Pisana glasba - 20.06 Opera glasba - 21.00 New York 68 - 21.30 Nove pesmi.

III. program

10.00 Bachove skladbe - 11.55 Haydnov kvartet - 12.10 Stravinski, simfonija za pihala - 12.45 Blochove skladbe - 13.00 Antologija interpretov - 15.30 Schubertova sonata opus 143 - 15.50 Busonijev Harlekin - 19.00 Rossinijeve variete - 17.30 Bianchi, Lauda di Pasqua - 18.30 Laska glasba - 18.45 Kulturni pregled - 19.15 Koncert - 20.00 C. Goldoni: «La guerra» - 22.30 Glasba danes - 23.00 Revija.

Slovenija

6.00, 7.00, 10.00, 13.00, 15.00, 19.15 Poročila - 6.30 in 7.25 Informativna oddaja - 8.00 Glasbena matice - 8.35 Za mlade radovedneže - 9.10 Iz jug. studlov - 9.45 Mladinske pesmi - 10.15 Pri vas doma - 11.00 Turistični napotki - 12.00 Melodije - 12.00 Gershwin - 12.00 Rudinskina krmila za govedo - 12.40 Slov. narodne - 13.30 Priporočila vam... - 14.05 Veliki orkestri - 15.40 «J. Gallus» iz Celovca - 16.00 Vsak dan za vas - 17.05 Iz Belinjeve «Norme» - 18.00 Aktualnosti - 18.15 «Signal» - 18.35 Mladinska oddaja - 19.00 Lako noč, otroci! - 19.15 Poje L. Kodrič - 20.00 Simf. orkester RTV Zagreb - 22.10 Radijske jih poslušali - 23.05 T. Kuntner: Pesmi.

Ital. televizija

12.30 Italijanska civilizacija - 13.30 Dnevnik - 15.00 Motorne dirke v Imoli - 17.00 Giocagio - 17.30 Dnevnik - 17.45 Program za mladino - 18.45 Teatinski knjižni pregled - 19.15 O doračajoči mladini - 19.45 Sport in ital. kronika - 20.30 Dnevnik - 21.00 Film «Carosello napoletano» - 23.10 Dnevnik.

II. kanal

17.10 G. Cassieri: «I valore commerciale» - 18.45 Glasbeni spored - 21.00 Dnevnik - 21.15 Sportni tednik - 22.00 TV razprave.

S SEJE TURISTIČNEGA ODBORA

Modernizacija in gradnja gostišč za 8 milijard z deželnim prispevkom

Deželni paviljon na turističnem sejmu v Bruslju

Pretekli četrti zvečer je imel izvršni odbor pokrajinske turistične ustanove v Gorici sejo, na kateri so svetovalci obravnavali številne probleme, ki se tičejo turističnih dejavnosti na našem področju. Predvsem je predsednik Del Ben poročal o sejmju turističnega značaja, ki je bil od 9. do 17. marca v Bruslju v Belgiji, na katerem so tudi turistične ustanove naše dežele postavile reklamni paviljon, pri katerem je finančno pomagalo tudi deželno odborništvo za turizem in promet.

Predsednik je v svojem poročilu navedel, da je sejem obiskalo 900 tisoč obiskovalcev. Uradnika, ki je skrbela za propagando v deželnem paviljonu, je razdelila 15 tisoč pro. splošnih v flamskem in valonskem jeziku, v katerih so prikazane turistične in druge značilnosti Gorice, Trsta, Vidma, Gračca in Lignana. Številni obiskovalci so se se posebej zanimali za pogoje letovanja v naših krajih in za turistične zanimivosti na splošno. Zlati veliko zanimanje so pokazali predstavniki turističnih agencij in organizatorji turističnih izletov v Italijo. Posebno pozornost je vzbudilo predavanje predsednika gor. EPT Del Bena, ki je prikazal prednosti, ki jih nudijo morskopaljšča naše dežele ter poudarila, da so v Gračcu sklenili odpraviti davek na glasbo, ki so ga morali plačevati turisti še iz časov stare Avstrije pa do danes. Predsednik je zaključil z ugotovitvijo, da je gorška EPT potrošila za reklamo po raznih časovnih in revijah nad 15 milijonov lir.

Po predsedniškem poročilu je odbor proučil prošnje za prispevek za prireditve raznih manifestacij turističnega značaja in prošnje za posojilo odnosno prispevek pri gradnji turističnih objektov. Prejeli so 67 prošelj za modernizacijo starih, odnosno gradnjo novih hotelov in drugih gostišč s celokupnim stroškom preko 8 milijard lir. Te prošnje so priložili naslovi na deželno upravo in je zanje dala gorška EPT svoje priporočilo.

Pred zaključkom seje je pred-

sednik napovedal, da bo v kratkem sklical ponovno sejo odbora, na kateri bodo nadaljevali s proučevanjem ukrepov za razvoj turizma na Gorškem.

Zlato odlikovanje vinogradniku z Oslavja

Letošnje vinske razstave v Pramaggiore v Beneški pokrajini se je udeležilo tudi več vinogradnikov z Gorškega, ki so razstavlili svoje pridelke. Med njimi je bil tudi rojak z Oslavja, Silvester Primožič, ki je za svoj pridelok dosegel lepo priznanje. To dni je prejel od vodstva razstave obvestilo, da je ocenjevalna komisija prisodila zlato kolajno za njegov rizinlg lanskega pridelka. Kolajne in druge nagrade bodo uradno razdelili dne 20. aprila ob prisotnosti ministra Restiva.

Tako je odlično brisko vino dobilo še eno uradno priznanje. Pri tem je treba upoštevati, da je razstava v Pramaggiore vsedržavnega značaja in da je na njej vedno huda konkurenca ter je ocenjevalna komisija pri svojem delu precej stroga. Zato je odlikovanje »slavskega vinogradnika« še toliko bolj vazno.

Zanemarijena cesta na solkanskem polju

Prebivalci solkanskega polja so se v zadnjih letih že večkrat pritoževali zaradi zanemarijenosti cest na njihovem področju. Nekaj je sicer bilo v zadnjih mesecih urejenega, še vedno pa čaka na popravilo in asfaltiranje Ulica degli Scogli vzdolj solškega brega do meje pri mejnem prehodu Solkan 2. Le majhen del te ulice je asfaltiran, drugod pa je na njej vse polno luknj in v suhem vremenu dvigajo avtomobili, ki jih je tudi na tem področju vedno več, oblake prahu, ki se v deževnem vremenu spremenijo v blato. Zato bi bilo nujno, da bi se občinska uprava odločila vsaj za njeno temeljito popravilo, če že ne za njeno asfaltiranje.

TAKO JE BILO NEKOČ

Stari velikonočni običaji v Gorici

V procesiji sta igrali vojaška in mestna godba - Druga procesija na Kostanjevici

Velika noč je praznik pomladi, ko se narava prebujala v novo življenje ter si odevala novo obleko iz cvetja in zelenja, je praznik zmagane Vesne nad Morano, ko so tudi stari Slovani na široko odprli svoje domove, da se prezačijo po dolgi zimi in se vrne vanje diš svežega in mladega življenja.

Kot ljudje, pa se v teku let in desetletij spreminjali tudi obredi, s katerimi ljudje praznujejo ta praznik. V Gorici se n. pr. spominjajo starejši Goričani procesij, kot so jih pripravljali pred 1845.

Na soboto pred praznikom so imeli takrat glavno procesijo popoldne ob 17.30 uri. Iz stolnice je krenila po Mazzinjevi in Garibaldijevi ulici na sedanji Korzo Verdi in od tu na Travniki. V sprevidu je korakala stotnja vojakov, ki so ponavadi bili Slovenci, z vojaško godbo na čelu; ni manjkala tudi mestna godba, ter za duhovščino stolnega kapitlja dolga vrsta meščanov vseh slojev. S Travnika so nato krenili dalje na Placuto, kjer se je procesija zaključila.

Naslednji dan, v nedeljo zjutraj, pa je bila z začetkom ob 6. uri procesija na Kostanjevici, ki je šla po sedanji Ul. Capella navzdol in potem nazaj po stopnicah po drugi strani v cerkev, kjer se je zaključil cerkveni obred.

Pregledi občinskih davkov v Sovodnjah

Ožji občinski odbor v Sovodnjah je imel ta teden kar dve seji, na katerih so obravnavali problem držinskih davkov za tekoče leto, kar je vzelo precej časa, saj so morali pregledati celo vrsto pritožb in splošno stanje občanov. Sedaj so zadevo toliko uredili, da bo o njej lahko razpravljali tudi občinski svet, ki ga bodo tudi v kratkem sklicali na sejo, ker se je med tem nabralo že dovolj novega gradiva zanj.

Goriški študentje so protestirali

V petek popoldne se je na sedežu goriških akademikov CUG zbralo nekaj desetnih članov tega kroga, ki so v naglici pripravili nove transparente s protestnimi gesli v svoji ubojem dramskega

Ribičjevi avtobusi za veliko noč

Danes, 14. aprila, na veliko noč, bodo vozili samo naslednji Ribičjevi linjski avtobusi z nedeljskim voznim redom:

Proga Gorica - Milan; Gorica - Gračca; Gorica - Gradšca; Tržič; Gorica - Števerjan in Gračca - Trst.

Mopedist je padel na Korzu

Včeraj ponoči ob 2. uri so z rešilnim vozom Rdečega križa pripeljali v gorško civilno bolnišnico 58-letnega Marina Gugliattija iz Gorice, Ul. Don Bosco 119. Malo prej je padel na Korzu Verdi, po katerem se je peljal s skuterjem proti domu. V bolnišnici so ga pridržali za pet dni na zdravljenju zaradi udarcev in odrgnenj po nogah in na glavi.

Avto podrl mopedista ki mu je sekal pot

Prejšnji večer okrog 20. ure se je peljal 18-letni Angelo Valocchia, ki stanuje v Pevni, Ul. Papa 23, z mopedom po Ulici Aosta, kjer je hotel zaviti na levo v U. Ristori. V tem je privozil s Tržaške ceste avto alfa romeo 31-letni Sergio Bonini iz Ronk in ker mu je mopedist presekale cesto, se je zaletel vanj. Mopedist je izgubil kontrolo nad vozilom, ki je trčilo v U. Ristori v fiat 850, ki je bil parkiran pred hišo šte. 52.

Pri nesreči je bil ranjen samo Valocchia, ki so mu nudili v civilni bolnišnici prvo pomoč zaradi udarca nad očesom in odrgnenj po obeh rokah. Okreval bo v sedmih dneh. Karabinjerji, ki so napravili zapisnik, so ugotovili nekaj škoda na vozilih.

IZ BENEŠKE SLOVENIJE

Deželni prispevek za cesto v Azli

Županstvo v Spletu je prejelo obvestilo, da je deželno odborništvo za kmetijstvo nakazalo tri milijone lir prispevka za ureditev gozdne poti, ki pelje iz Azle skozi gozd, imenovan Karkos do št. Le-narta ter za ureditev ceste iz naselja Pikon na Staro goro. Pred kratkim je v isti namen nakazala deželna uprava dva milijona lir. S tem denarjem bodo po predračunih lahko uredili omenjeno cesto.

Župan iz Spleta je izdal proglas na vse živinoorejce te občine, v katerem jih poziva, da v skladu z občinsko upravo sprejmejo vse ukrepe, ki so potrebni proti prašičem in kugli, predvsem pa preventivno cepjenje po predpisih, ki jih je izdalo zdravstveno ministrstvo.

Kanalizacijska dela na Livadi in Rafutu

Goriško županstvo sporoča, da so začeli s kanalizacijskimi deli na Rafutu in sicer v Ulicah Tonicig in Petragali ter na Livadi v Ulicah Orzogni, Campi in Antonini. Po potrebi in v skladu z napredovanjem del bodo zaprli te ulice na posameznih odsekih za ves promet.

SPOMINI STAREGA GORIČANA

Ko so še konji vlekli mestni tramvaj v Gorici

Imeli smo dve progi: z južnega na severni kolodvor in od gledališča skozi Raštel na Travniki - Mesna »garaža« je bila v Ul. Casale

Gorica in njena pokrajina so že od nekdaj predstavljali nekakšno vrata, skozi katera so šli narodi in vojske od vzhoda proti apeninskemu polotoku ali pa v nasprotni smeri. Zato je pustilo tu svoje sledove preseljevalne narodov ter različne kulture, ki so jih tekmovalci iz Zgornjega posočja oplojevali in izpopolnjevali. Največ sledov pa je dno več, oblake prahu, ki se v deževnem vremenu spremenijo v blato. Zato bi bilo nujno, da bi se občinska uprava odločila vsaj za njeno temeljito popravilo, če že ne za njeno asfaltiranje.

Prav iz dobe tih pred prvo svetovno vojno pa se stari Goričani še dobro in morda celo z nekakim domotožjem po zlatih časih, spominjajo tudi posebne zanimivosti takratne Gorice: tramvaja s konjsko vprego. Zaprtili smo nekega starejšega Goričana, g. Kremžarja, naj nam kaj pove iz svojih spominov o tem tramvaju.

«V resnici je imela Gorica takoj posebnost, ko so bili tramvajski kočjažev veselo pokali po gorških ulicah,» je začel naš sobesedač in oči so se mu zasvetile ob teh spominih. Gorica je imela takrat, govornik o letih 1900 pa tja do 1909, kar dve avtobusni progi. Na prvi progi je vozil avtobus z južne železniške postaje po sedanjem Korzu Italija, ki se je takrat še imenoval po cesarju Francu Jožetu, dalje po Ul. Mameli, preko Travnika, Gosposke ulice (sedanja Carducci) čez Koren in po Solkanski cesti na severno železniško postajo, ki je sedaj na drugi strani meje.

Druga proga pa je imela svoj začetek pred gledališčem Verdi, odkoder je vozil konjski tramvaj po Garibaldijevi ulici, mimo županstva po Mazzinjevi ulici, mimo stolnice ter zavil preko Raštela na Travniki. Na mestu, kjer stoji danes vojnaki na Travniki, je bila skupna postaja obeh prog. Tu so potniki mestne proge, ki so hoteli naprej proti severni postaji, morali izstopiti s tramvaja št. 2 ter se peljali s št. 1.

V vsakem vozu sta bila kočjaž in kontrolor. Povečini so bili uslužbeni Slovenci, vsekakor pa se je uradovalo trojezično, slovensko,

italijansko (ali furlansko) in nemško. Voznina je znašala takrat po 10 soldov ali eno »flikov« kot se je takrat imenovala desetica. Garaža za vozila s konjsko vprego je bila v Ul. Casale, tam kjer je sedaj gostilna »Pina«, skoraj nasproti železniške cerkve. Tu so imeli hlevce za konje in skladišče za njihovo krmo. Sem so se zatekali izletniki, ki tudi za svoje posebne izlete, mestna tramvajska služba je namreč opravljala takrat tudi službo sedanjih medkrajevskih avtobusnih prog. Tako so vozili romarje ob praznikih na sv. Goro nad Solkanom, ali na izlete v Brda, Gornjo Soško dolino, na Vipavsko itd.

Ko so leta 1908 in 1909 uredili sedanjo Ul. S. Pellico, so začeli misliti tudi na uvedbo tramvaja na električni pogon. Z ureditvijo Ul. Pellico je izgubila na pomenu tudi stara Dročeva furlanska gostilna, kjer so imeli tudi hlevce za vozniške iz Zgornjega posočja, kakor so v gostini »Pri Zvezdi« sprejemali oči iz Vipavske doline. Leta 1909 je začel električni tramvaj s svojimi rednimi vožnjami. Z odpravo konjske vprege so likvidirali tudi »garažo« v Ul. Casale in uredili novo remizo blizu južnega kolodvora v Ul. Manzano, kjer je še sedaj. Tramvaj je vozil potem še do leta 1935, ko so ga nadomestili z avtobusi in odstranili tračnice z mestnih ulic.

«Bili so res lepi časi, ko smo se tako lepo vozili po mestu in na izlete ter pri tem imeli dovolj časa, da smo si spomnili vse lepe ogledali, mesto in okolico. Tudi ni bilo prometnih nesreč, kakor danes, ko vse drvi z avtomobili kot bi se jim bog ve kam mudilo,» tako je zaključil g. Kremžar svoj spomin na gorški tramvaj s konjsko vprego.

Urnik trgovin za velikonočne praznike

Pokrajinska zveza trgovcev sporoča, da bodo trgovine na Gorškem obravnavale za velikonočne praznike po naslednjem urniku: Velika noč 14. aprila: vse trgovine bodo ves dan zaprte. Ponedeljek, 15. aprila: Trgovine bodo ves dan zaprte z izjemo pekarn in mlekar, ki bodo obratovali.

PO SPORAZUMU S POKRAJINSKO UPRAVO

V umobolnici bodo uvedli 42-urni delovni tednik

Po starih in dolgotrajnih pogajanjih so končno uslužbenci dosegli priznanje svojih zahtev

V goriški umobolnici bodo v kratkem uvedli 42-urni delovni teden. Pogajanja so se vlekle precej časa in končno je bil med sindikalno organizacijo CGLIL in CISL ter s pokrajinskim odborom dosežen sporazum.

Do leta 1962 so delali bolničarji v umobolnici v dveh delovnih izmenah. Vsak bolničar je bil na delovnem mestu polnih 24 ur, nato je 24 ur počival. Leta 1962 so uvedli nov osmurni delavnik v treh izmenah. To je za več kot tretjino povečalo

PROSVETA

V TEJ ŠTEVILKI:

- Ob letošnjih stoletnicah
- Prispevek za diskusijo o knjižnicah
- «Osem žensk» na Proseku-Kontovelu
- Krajevne zgodovine prosvetnega dela
- Kulturno-prosvetni pregled za december, januar, februar in marec

Dejanja, ne besede!

V kratkem bo tajništvo Slovenske prosvetne zveze poročalo glavnemu odboru in zastopnikom včlanjenih društev v enoletnem delu te naše osrednje ljudskoprosvetne in kulturne množične ustanove. Seznanilo bo predsednika društev in pevske zborove z nalogami SPZ in poročalo o prireditvah, ki jih bo organizirala v lastnem okviru in o prireditvah, ki jih imajo v programu posamezna društva v krajevnem merilu v letošnjem letu. Tem društvom bo SPZ nudila naravno vso tehnično organizacijsko pomoč. Znano je, da bo letos nekaj društev praznovalo 100-letnico ustanovitve čitalnice v domačem kraju, obletnice ustanovitve slovenske šole, obletnico ustanovitve Ciril-metodove šole pri Sv. Jakobu, obmejna srečanja na Bukovici in več drugih prireditev. Tajništvo bo seznanilo našo javnost in društva o programiranih koncertih naših pevske zborov in morebitnih gostov iz matične domovine, predvsem pa o letošnji osrednji prireditvi in sicer o dnevu slovenske kulture v Dobjerobu 29. junija 1968. SPZ bo tudi ocenila dve veliki prireditvi, ki jih je imela pred pomladjo in sicer Prešernovo proslavo in revijo pevske zborov, ki so bile v Kulturnem domu v Trstu.

Iz tega bežnega pregleda je jasno, kako je SPZ bila in je še polno zavzeta z organizacijskim delom in kako je doslej in kako bo v prihodnjih mesecih nudila vso pomoč in oporo posameznim članicam pri izvajanju njih kulturnega programa, ki so si ga zastavile v tem letu.

Sodim, da je to koristno zato, da imajo naša društva in naša javnost pregled čez celotno ljudsko prosvetno in kulturno

važna je skrb za pravilno poslovanje in odnose med matično ustanovo in članicami, za čim večji in pogostejši kontakt med matično društvi in člani društev, skrb za razvoj in pomoč pevskim zborom in zborovskega naraščanja, tehnični servis za vsakovrstne usluge in podobno, kar pa ni moč naštevati zaradi omejenega prostora.

Naravno je, da so zmogljivosti aparata SPZ omejene in da so potrebe in zahteve po boljši in popolnejši dejavnosti občutne, da so redni predmet pogovorov in razprave na sejah tajništva in odbora. Ni pa upravičen očitke prenekaterega, ki ni poučen o obilnem delu SPZ, češ, da so dosežki nezadovoljivi. Zal prihajajo ti očitki pogosto od tistih, ki stoje dogajanju naše ljudske prosvete ob strani.

Vsakdo ima na področju prosvete in prosvetnega skrbstva v domačem kraju in pri matični zvezi obilo možnosti pomagati in izboljševati naše delo. Potrebna je le volja in nekoliko več smisla za uspehe skupnosti.

ROBERT HLAVATY

Dijakinje v narodnih nošah na šolski Prešernovi proslavi v Dolini

Ob letošnjih stoletnicah

Letos poteka sto let od ustanovitve cele vrste čitalnic v tržaški okolici. Skoro istovrsten pojav čitalnic v Rojani v Barkovljah, v Kolonji, na Opčinah, pri Sv. Ivanu, v Rocolu in v Šklednju nam karakterizira tisti čas kot važen mejnik v razvoju tržaških Slovencev. To je prepoved širokih ljudskih množic, ki ni bil niti pri sosednjih, večjih narodih, tako izrazito vseljidski. Napolnjeni in nepismeni okoliski kmetje so si ustanovili svoje «Kmečke čitalnice», da jih privedejo k izobrazbi in napredku. Pot navzgor ni bila lahka, pa se je vendar naš narod prebil v pismenosti med prve evropske narode. In to pot je opravil z začuda naglimi koraki, saj smo bili Slovenci v svojem razvoju zamudniki in smo se morali krepko vzpenjati, četudi so vseh sto let «nemile sape» ovirale našo rast. A smo druge dohiteli. Kaj pravim, ovirale? Skoro petino stoletja je bilo naše duhovno, kulturno življenje povsem zatirano, korenine, tj. slovenska šola so mu bile popolnoma izpodrežane. In vendar je iskra pod pepelom naših požganih kulturnih domov še vedno tlela. Take usode menda ni doživel noben že prosvetljen narod na zemeljski obli.

Ob jubilejih je običaj, da se napravi nekaj obračun preteklih dob. Ne rečem, da ne bi mogli za posamezne dobe, področja in kraje izreči kako kritično besedo ki ne bi mogla biti vedno pohvalna; vendar mislim da je globalni obračun preteklosti odličen. Da, če se ozremo še na

dejstvo, da nam je bila oblast, ki nas je vladala vseh sto let, mačeha, potem moramo reči, da je obračun našega kulturnega razvoja časten. In v tem razvoju rismo od skupne slovenske kulture le prejemali, temveč so se iz naše sredine, iz naših krajev povzpeli ljudje, ki so tudi sami ustvarjali in tako bogatili našo skupno slovensko kulturno dediščino. V tem skupnem narodovem duhovnem bogastvu je vtkan pomemben delež našega slovenskega obrobja.

Oh praznovanju stoletnega jubileja nas mora pogled v preteklost navdajati s ponosom.

Neprimerno nepravilno bi bilo, da bi naše jubileje praznovali le s pogledom v preteklost. V prihodnost, v nove «zarje» naj bo uprt ob tem naš pogled. Sicer ne bi imelo smisla kakršno koli praznovanje. Preteklost se mora nujno povezovati s prihodnostjo. Ali so za to potrebne kake prognoze, kake prerokovanja?

Ne, ni je v soncu, ni je v vetru, v krepkih dušah je usoda.

Torej pogledjmo vase in na naš današnji položaj. Pred našimi dadi in pradedi bi nas moralo biti sram, če bi bili malodušni. Oni so začeli prazni rok in okolica jim ni bila naklonjena. Tudi danes ni odnos večinskega naroda in odgovornih oblasti do našega narodnega in kulturnega obstoja še povsem prečiščen in pozitiven. Vendar bi bilo napačno ne videti razvo-

ja, ki gre sicer zelo počasi — za nas kar prepočasi — v pravo smer enakopravnega sožitja med narodi. In končno, ni to niti najvažnejše niti bistveno kar nam izpričuje prav zgodovina zadnjih sto let, kot smo omenili zgoraj. Vprašanje je treba postaviti drugače: Boš rod, ki bivaš tod, boš v duši čvrst? Je usodno vprašanje, ki nam ga je zastavil pesnik. Na to vprašanje moramo nujno jasno odgovoriti, če naj usmerimo naš korak v nadaljnji vzpon in žitje našega rodu. Nič ne bo pomagalo, če bomo resignirano obstali ob ugotovitvi, da je duhovno življenje na splošno, zlasti na zahodu, v globoki krizi. Svet je preplaval materialna, mehanična «kultura» (ki jo postavljamo med navednice, ker je največkrat nekulturna in celo antikulturna). Ob duhovnem obubožanju sveta iščemo opravičila za našo resignacijo. Zares si sami ne moremo privoščiti nekega mesijanskega duhovnega prepovedi, vendar moramo ugotoviti, da iščejo po celem svetu izhoda iz tega dekadentnega položaja. In med temi iskalc večjega vrednotenja duhovnih dobrin moramo biti v prvi vrsti, če nam je obstoj in razvoj našega naroda pri srcu. Če so se naši pradedje pred sto leti zavedli, da se bodo ohranili kot narod le z razvojem slovenske kulture in slovenskega jezika, potem se moramo tega še v večji meri zavedati mi, posebno ker se je spontani, nenasilni vpliv tujinstva ob velikem razvoju občil močno povečal.

Naša narodnostna skupina dokazuje vsak dan s svojo kulturno tvornostjo, ki kljub tež-

jim pogojem doprinese k bogatstvu slovenske kulture pomemben delež, da ima v sebi dovolj življenjske sile. Zal je precejšen del sile, ki leži v naših izobražencih zaradi njihove neaktivnosti neizrabljen. Pri aktivnih silah pa bi bila potrebna revizija, da se ugotovi ali je ta sila učinkovito in pravilno uporabljena na pravem mestu.

Predvsem se te sile izživljajo v zelo ozkem krogu in ne vedno za reševanje problemov, ki so za nas bitne važnosti. Vprašanje našega obstoja ni vprašanje nekaj tisočev, temveč vsega našega ljudstva. Zato bi moralo iti delo naših izobražencev v širino. Pred sto leti je slovenski pisatelj Franc Cegnar predsedoval kar dvema «Kmečkima čitalnicama», v Šklednju in Rocolu, četudi ni bil v teh krajih domačin. Postavimo zopet v ospredje zanimanje za našega slovenskega, za malega človeka. Mislim, da je sicer prav, da branimo našo zemljo, toda prvo je vendarle človek. Zadnje čase pa je mnogo resolucij in natečajev okoli razlaščenja zemlje in licitiranja cene za kvadratni meter, mnogo manj pa je skrbi ali je tisti človek, ki je danes še lastnik te zemlje, zakoreninjen, zavestno vključen v našo narodno in kulturno skupnost. In če se kulturno vzpenjamo, bi bilo prav, da ne pozabimo, da se mora vzpenjati celota. Zato bomo morali kot gorniki sestopiti za nekaj kilonov nazaj, da pomagamo tudi šibkejšim kvišku. To bi moral biti upoštevanja vreden nauk jubilejnega praznovanja kmečkih čitalnic.

DRAGO PAHOR

«PROSVETA»

Je po štirimesečnem presledku, ki je nastal zaradi bolezni urednika, ponovno med Vami in bo poslej tudi ponovno redno izhajala do običajnega poletnega premora. Poleg zaostalega pregleda za štiri mesece, so v tej številki objavljeni tudi nekateri prispevki, ki se sicer nanašajo na že precej oddaljene dogodke, ki pa so zaradi svoje vsebine še vedno aktualni.

Uredništvo vabi vse prosvetne delavce in pisce k sodelovanju, da bodo naša skupna prizadevanja čim uspešnejša!

dejavnost društev bodisi zato, da pravilno in pravočasno planirajo svoje delo in prireditve.

Iz omenjenega seveda ni razvidno kakšno prizadevanje in obilno delo čaka tajništvo, odbor in vsa naša SPZ. Saj se delo tajništva ne omejuje na posvetovalno in platonično skrb, pač pa na dejansko pomoč društvom, ki zajema sto manjših organizacijskih in tehničnih posegov na vsako javno prireditelno posebej. Tudi s tem ni izčrpana naloga SPZ, kajti še bolj

VEČ BRANJA!

Pred časom sta «Slovenski klub» v Trstu in «Klub Simon Gregorčič» v Gorici priredila «Večer slovenske knjige ob izidu Jadranskega koledarja 1968». Na obeh večerih je bilo povedanih mnogo misli in pobud, da bi se bolj dvignili in razvil smisel za slovensko branje. Izven vsake razprave je dejstvo da je za nas branje ne le pot — izobrazbi in kulturi, temveč tudi k poglabljanju poznavanja materinega jezika in tudi močan narodno-obrambni dejavnik. In če še pravimo da je slovensko etnično ozemlje kulturna enota ki ga ne morejo ovirati državne meje, potem bi morala slovenska tiskana beseda biti med nami mnogo bolj razširjena. No, za slovensko knjigo lahko rečemo, da je zlasti po zaslugi «Tržaške knjigarne» zares že mnogo prodirila med nas. Ne moremo pa tega reči za preredični in revijalni tisk. Ta je širokim plastem našega ljudstva skoro nepoznan. Še največ se menda bere pri ras tednik «TT» ter revija «Tovariš», pa sta tudi ti dve ediciji po številu razpečanih izvodov daleč, daleč za «Našo ženo». Zakaj neki? «Naša žena» je prodirala med nas še takrat, ko jo

Slovenska prosvetna zveza

sporoča, da bo letošnja osrednja prireditev pod naslovom

DAN SLOVENSKE KULTURE

29. junija v Doberdolu.

je uvedla in organizirano razpečevala ženska organizacija. Ženska organizacija je, žal, med nami zamrla, a «Naša žena» je ostala in naše žensktvo sega še vedno po njej. To je najboljši dokaz, da je revija dobra in da svoje čitateljice zadovoljuje. Tudi druge slovenske revije so vsaka na svojem področju vsebinsko na dostojni višini, četudi se ne morejo po svoji zunanji obliki, papirju in slikovnem gradivu meriti z raznimi italijanskimi tedniki, ki preplavljajo revijalni trg in je ta poplava s prav krepkim valom butnila tudi preko meje, kjer se je v izdatni meri razvila med pripadnike italijanske manjšine. Pa tudi mnogi naši sonarodnjaki, ki znajo italijansko, segajo po tem čtivu. Seveda segamo tudi pri nas prav zaradi zunanjega videza in relativne cenenosti po teh revijah, četudi je marsikatera med njimi dvomljive vrednosti in bi bilo bolje, ne samo za nas, temveč tudi za naše sodržavljane italijanske narodnosti, da bi je ne bilo.

Primer «Naše žene» nas uči, da je potrebno organizirati spoznavanje periodičnega tiska. Prepričan sem, da bi marsikdo, ki bi spoznal to ali ono revijo, se zanj tudi za interesiral in jo naročil. Potrebno je le, da nam pride slovenski revijalni tisk pred oči in v naše roke.

Naša društva prirejajo pogosto knjižne razstave. Ali ne bi kazalo, da bi enkrat napravili nekoliko drugače. Priredimo enkrat razstavo slovenskega periodičnega tiska. Društvo, ki bi prvo sprejelo to pobudo, bo gotovo našlo vso oporo v Prosvetni zvezi, da bi se zamisel uresničila. Potem bo kar samo šlo! Le začeti je treba!

O-4

Prispevek za diskusijo o knjižnicah

Če nekaj peša ali odpove, pomeni, da nekaj ni v redu. Pri društvenih knjižnicah se poraja vprašanje, ali so še potrebne ali ne več, ali pa ni dovolj zanimanja zanje, ker so nesodobne?

Ko sem pred leti prevzela v oskrbo knjižnico našega prosv. društva in sem povabila k sodelovanju mladega študenta, sem mu zastavila vprašanje: Kakšna naj bo knjižnica? Odgovor je bil: Vse sprejemimo vanjo, od molitvenikov, do ne vem kakšne knjige! Tako široka in obsežna je bila njegova zamisel. Zal seveda so tehnične ovire, ki preprečujejo uresničitev društvene knjižnice takega obsega. Naj navedem takšne dve: prvi, in sicer prostor in sredstva, da drugih sploh ne omenjam. Izražena misel pa priča o želji mladih po nekem obširnem znanju in po znanju, kar je nujno treba upoštevati.

Oglejmo si nekoliko čitatele. Začnimo z dijaki. Dijaki niso posebno dobri čitatelji. Naj mi tega ne zamerijo, ker ne velja to kot očitak ampak kot ugotovitev iz vzrokov, ki jih tudi navajam. Dijak, ako se resno uči, ker so šolski programi zahtevni, je zavzet že z učenjem. Mnogi se dandanes izven šolskega programa uče tujih jezikov, ta ali oni je zavzet za glasbo, drugi s športom ali s čim drugim. Razen obveznega čitanja klasičnega, jim za drugo nedostaja časa.

Z zaposleno mladino, ako se ukvarja s športom ali delom po prosvetnih društvi, tudi ni mnogo bolje.

Boljši čitatelji so starejše osebe, bodisi ženske ali moški, posebno upokoenci.

Na vprašanje, po kakšnih knjigah vprašujejo čitatelji, odgovor ni enostaven. Prav vse zanimajo «bestsellerji». Komaj je govor o kakšni izredni knjigi, že prično čitatelji po njej povpraševati. Prav tako imajo vsi radi romane. Vsaka problematika v tej obliki zadovolji večino čitatele, kakor tudi zanimivo pisani življenjski ljudi, ki so se v življenju uveljavili. Med zelo čitane knjige lahko prišteva tudi potopise iz tujih dežel. Izobražene ljudi zanima zgodovina, politika, socialna problematika. Tudi ljudje brez večje izobrazbe imajo svoje želje. Tem ugajajo preprosto spisane knjige, kjer je govor o navadnih ljudeh, njihovem življenju, delu, trpljenju in naporih po katerih nekaj dosežejo. Mladi ljudje obojega spola imajo radi dobro pisane ljubezenske romane. Starejše dame vprašujejo po sentimentalno pisanih romanah iz preteklih dob, posebno po romanih Križanovske. Toda po ponovnem prečitavanju knjige ostanejo redno razočarane. Časi so se pač menjali.

Knjižničar je pogosto postavljen pred nelahke naloge. Čitatelji se mu predstavijo z različnimi zahtevami, kot npr.: «Dajte mi lepo knjigo!»

«Ne dajaj mi tendenciozno pi-

sanih stvari!»

«Ne maram filozofiranja!»

«Dajmi kaj lahkega, tako sem potreben razvedrila!»

«Dajte mi same partizanske zgodbe!»

Eden izmed teh čitatele, ko je prečital Verganovo knjigo, je čutil potrebo poiskati pisatelja in mu osebno čestitati.

Po njegovi zaslugi je šla knjiga skozi roke mnogih ljudi.

Med našo učečo se mladino je kar precej takih, ki hočejo zaje- ti globlje in ko ni nobenega zra- ven vprašajo: Ali imate Nietzsche- ja, Marksa, Biblijo, celo Hitler- jeva «Mein Kampf» jih zanima in še marsikaj drugega. Tedaj i- mam srečen občutek, da tudi ta generacija kot prejšnje išče od- govora na mnoga vprašanja.

Seveda imamo tudi ljudi, ki s pomilovanjem gledajo na knjiž- no omaro in na promet okoli nje in te tudi zafrknejo: Kdo pa vse

to čita, te «cakole!» To so zavi- danja vredni ljudje, ki so se že prav vsega naučili in do smrti — blagor jim — prav ni- česar več ne potrebujejo.

Ravno izkustva s čitatelji, pa so vzrok, da verujem v novi vzpon knjižnic, ne sicer takih iz čitalniške dobe, ampak v iz- popolnjene knjižnice nekdanjih ljudskih odrov, ki so poleg knjig leposlovne vsebine, vsebovale tu- di že strokovno čtivo. Te knjiž- nice bi morale — v mejah mož- nosti — nujno ustrezati povpra- ševanju čitatele.

Mladina bi potrebovala tudi knjige iz tehnike in poljudno znanstveni obliki in tudi litera- turo v tujih jezikih. Italijanske pisatelje bi bilo bolje imeti v originalu, kot v prevodih. Tako izoblikovane nove društvene knjiž- nice bi opravljale neko res izo- braževalno nalogo.

p. k.

Pevski zbor «VASILIJ MIRK» s Proseka-Kontovela priredi

v soboto, 27. aprila ob 21. uri v Kulturnem domu v Trstu

KONCERT partizanskih umetnih in borbenih pesmi

Dirigira: IGNACIJ OTA

Sodelujejo: ALEKSANDER VODOPIVEC — klavir

OSKAR KJUĐER — harmonika

STANE STAREŠINIČ — član SG

Vstopnina: 500 lir, dijaki 300 lir; rezervacija in prodaja vstopnic v Tržaški knjigarni.

«Osem žensk» na Proseku-Kontovelu

Dramski odsek p.d. Prosek-Kontovel je skupina, ki se, poleg dramskega odra p.d. Ivan Cankar, najaktivneje ukvarja z gledalištem. To potrjujejo številne uprizoritve proseško - kontovelskega dramskega odseka, saj jih je bilo v zadnjih osmih letih kar enaindvajset. Za naše razmere je to že mnogo, zlasti če pomislimo na pogoje in zmožnosti naših amaterskih odrov, ki prav gotovo niso najbolj blešči. Zaradi specifično lokalnih interesov in seveda dolžnosti društva pred domačim občinstvom, je skupina morala seči skoraj vedno po slovenskem tradicionalnem ljudskem repertoarju, to se pravi po avtorjih, kot so Komarova, Pinčgar, Golar in Linhart. Letos pa so proseško - kontovelski amaterji napravili dokaj drzen korak, čeprav je njihova izbira padla na karakterno komedijo... a kriminalno komedijo. Torej na pravo kriminalko s številnimi zapletitjaji, lažnim pričevanjem in medsebojnim obtoževanjem. Na-

slov: Osem žensk. Osem morebitnih zločink torej, s tipičnimi ženskimi intrigami, omedlevicami, krki in lasanji. Osnovne sestavine, ki jih Thomas uporablja v delu, so tipične za kriminalko. A ta hudomušni avtor podvrže vse nenadne zaplete, obrate, celo osnovni dramski dogodek in razplet, skratka vse dejanje tega svojega dela, muhavosti in svojosti značajev dramskih oseb. S tem pa vzbuja obilico komičnih učinkov in presenečenj ter posmeh in veselo vzdusje. To so značilne komedijske sestavine, kajti kadar izvira dejanje, zaplet, obrat in razplet iz značaja oseb, imamo opravka z izrazito karakterno komedijo. In kriminalka «Osem žensk» je tudi karakterna komedija. To so pa tudi elementi, ki skoraj najbolj u- strezajo amaterskim odrom, saj nudijo igralcu obilo sprostitvenih možnosti. Delo nima nobenih literarnih odnosno umetniških ambicij. Avtor tudi ni satirik, ki bi preko svoje kriminalke napadal določeno družbo, korumpiranost ali kaj drugega. Gre mu predvsem za sproščen smeh, za tipično «detektivsko» napetost, skratka za prijetno zabavo ob kolikor toliko solidnem tekstu, ki ima seveda tudi svoje pomanjkljivosti, vsaj kar se tiče stopnjevanja dramskega dejanja in «poceni» pridobljenih komičnih učinkov. A kar se mi zdi pomembno, je to, da so se tudi proseško - kontovelski amaterji postavili vstrijc z novim duhom, ki v zadnjem času preveča zahteve naših (na žalost ne domačih) amaterskih odrov. Izjema je le in v mislih imam predvsem lansko uprizoritev drame «Kocke v kocki», se zlasti pa letošnjo Moj ubogi Marat» v izvedbi dramskega odra p.d. Ivan Cankar. To je vsekakor zelo veliko in na tem bo treba odlejšati graditi.

Nedvomno je, da je delo zahtevalo, če upoštevamo dosedanja izkustva proseško - kontovelskih igralcev na gledališkem področju, precejšen napor. Kriminalna komedija «Osem žensk» zahteva silno tekoče tempo in vzdusje, ki niha med karakterno komiko in napetim nizanem dogodkov. To je včasih že za poklicne igralce precejšen napor, za amaterje pa seveda toliko večji. Zdi se, da je bilo neko osnovno vzdusje izraženo, sicer ne vedno — zlasti na koncu zadnjega dejanja, ko je pravzaprav katastrofa mogoče malce preveč komično učinkovala — vendar pa v tolikšni meri, da zanimanje občinstva ni popustilo skoraj niti za trenutek. To je pa spet odlika, na katero so igralke lahko zares ponosne.

D. P.

Petje v Repnu

Prea nedavno je bila v Kulturnem domu v Trstu revija slovenskih pevskih zborov s Tržaškega in Goriškega. Za ljubitelje slovenske pesmi je bil ta dogodek brez dvoma prava poslastica. Ob koncu prireditve je spregovoril predsednik Slovenske prosvetne zveze dr. Robert Hlavaty, ki je poudaril, da je število nastopajočih zborov in pevcev najboljši porok, da se bo med nami še naprej gojila slovenska pesem. Z radovednostjo smo preštevati posamezne zore in ugotovili, da niso vsi ravno najbolj številni, nekateri so celo maloštevilni. Med te spada tudi zbor iz Repna, ki je nastal pred petimi leti in katerega bi radi boljše spoznali. Naj pripomnimo, da je ob ustanovitvi zbor štel dvakrat več pevcev, kot jih ima danes. Kaj je temu krivo? Eden glavnih vzrokov je vsekakor dejstvo, da v Repnu ni pevske tradicije in da se ta ustvari, je potrebno ogromnega truda, poštvalnosti in predvsem vztrajnosti. Kdor tega ne zmore, omaga in pade. In tako se zbor krči, kljub temu, da je vas dovolj velika za močan pevski zbor.

Znano je, da maloštevilnost pogosto vodi k razpustu društev. Da ne bi prišlo do takega pojava tudi v Repnu, je potrebno odgovorno zadržanje vseh vaščanov, zlasti pa tistih starejših, ki imajo doraščajoče fante. Zavedati se morajo slovenske pesmi plemeniti značaj mladega človeka, bi morala biti vsakomur v spodbudo. Tega se moramo zavedati predvsem v tem trenutku, ko je zbor z vztrajnim delom dosegel že zavidljivo raven in dobiva iskava priznanja.

(Poznavalec razmer)

Jasno je, da je bilo nekaj pomanjkljivosti, predvsem v tempu in vzdusju kot takem, ki ga je treba v tovrstni zvrsti gledališke igre ustvariti s sleherni besedo in sleherni kretnjo. Tudi jezikovno je bil tekst precej šibak, izgovorjava igrala pa včasih odprta na napačne poudarke in napačno izgovorjavo samoglasnikov, a vemo, da trema in nervoza pred prvimi, za mnoge krstnim nastopom, povzročata nejasno izgovorjavo in slabo dikcijo. To so pa tudi napake vsakega amaterskega odra.

Vse pa so bile še dovolj sproščene in igralsko dognane, čeprav se je nekaterim poznalo, da so že kdaj nastopale, drugim pa, da je bil to njihov krstni nastop. Zaradi izredne sproščenosti in resnične igralske nadarjenosti bi v prvi vrsti omenil Sonjo Verša, ki je ustvarila izredno subtilno, deklisno nalvno in spet boleče zresnjeno podobo. Prisrčno in dognano podoba lepe ženske je podala Vanda Husu, bolesten, histeričen a istočasno komičen lik je dala vlogi Avgustine igralka Zvonka Guštin. Prijetno, čeprav z razumljivimi pomanjkljivostmi, so zaigrale Vera Stoka, Marina Cibic, Neda Cijak, Nadja Stoka in Marija Nabergoj.

Delo je režiral Stane Raztresen, ki vodi proseško - kontovelsko skupino že celih sedem let. Dela se je lotil z veliko resnostjo in ljubeznijo. Zaradi različnih igralskih zmožnosti, ni mogel doseči pri vseh zaželenih podob. V dobri meri pa mu je uspelo ustvariti med mladimi igralkami smisel za homogeno igro. Posamezne like je režijsko dobro karakteriziral, čeprav bi bilo želeli večje preciznosti v mizansceni in pri kretnjah v določenih situacijah. Vsekakor pa je uspešno pogodil tisto vseskozi napeto ozračje, torej bistveni element te uprizoritve.

Scena Marjana Pertota je bila enostavna, ni bila nakičena z nepotrebnimi predmeti (kar se pogosto dogaja pri uprizoritvah naših amaterskih odrov, ko nato sijo na oder vse, kar jim pride pod roko), zelo posrečeno izkoristila po je vse skromne možnosti, ki jih nudi tako majhen oder, kakršen je proseški. Sepe- talka je bila Vesela Starc.

Navedene pomanjkljivosti so spričo mlade rasti proseško - kontovelskega igralskega ansambla nepomembne in skoraj malenkostne, pozitivne lastnosti pa tolikšne, da z optimističnimi občutki pričakujemo prihodnjih premier tega našega amaterskega ansambla.

A. S.

Krajevne zgodovine prosvetnega dela

Neposredno pred božičnimi prazniki, 20. decembra so se zbrali novoimenovani društveni referenti za zgodovino in etnografijo na svoj prvi delovni sestanek. Zastopano je bilo štiri- najst društev s Tržaškega, ker je namen zveze, da skliče za referente na Goriškem poseben sestanek. Zal je manjkalo na sestanku zastopstvo nekaterih sicer aktivnih društev. Nekatera društva pa so poslala na posvet poleg referenta še predsednika ozioroma tajnika. Vsekakor je bilo to pravilno. Ker se tovrstno delo uvaža v naša društva kot povsem nova aktivnost, obstaja določena nevarnost, da se odbori društva premalo zainteresirajo in da ostanejo referenti preveč osamljeni. V uvodu sestanka je bil prav zato pojasnjen položaj, ki naj ga ima imenovani referent v odboru, v kolikor ni izbran izmed izvoljenih odbornikov. Tudi od organizacijske strukture referatov ali kasnejših odsekov zavisi uspešnost zastavljenega dela. Dela namreč ne manjka. Vsem referentom je bila razdeljena ciklostilirana brošura «Naloge referentov za zgodovino in narodopisje v prosvet-

nih društvih», ki na desetih straneh podaja razčlenjeno vsa navodila za raziskovanje zgodovine in narodopisja v kraju in za ustrezno zbiranje muzejskih predmetov. Začrtani program je seveda dolgoročen, zato je v razpravi bilo govora predvsem o tistem delu navodil, ki govore o krajevni zgodovini prosvetnega dela. Prav to poglavje je v ospredju zaradi naloge, ki so si jo zastavila društva, da zberejo gradivo za izdajo Prosvetnega almanaha, ki bo moral iziti še letos.

Zivahna razprava, v katero so posegali vsi navzoči je pokazala, da je za tovrstno delo precejšnje zanimanje. Posebno razveselivo pa je bilo sporočilo kriškega referenta, da je pritegnil k delu tri dijake, s čimer je dejansko nastal v kriškem društvu že odsek.

Sestanek je na vse navzoče napravil vtis, da smo začeli dobro. In še sodbda zvezinega predsednika dr. Roberta Hlavatyja: «Delo, kakor smo ga prikazali in pojasnili na sestanku, je zares mikavno». Da bi le mnoge zamilalo, pa je uspeh tui

Kulturno-prosvetni pregled za december januar, februar in marec

December

1. P.d. «France Prešeren» v Boljuncu odpre svojo društveno knjižnico.
2. Pevski zbor «Jakobus Gallus» priredi koncert v Pinžgarjevem domu na Opčinah.
3. Miklavževanje v P.d. «Igor Gruden» v Nabrežini s kulturnim programom.
3. SG uprizori v Kulturnem domu premiero mladinske igre «Pepelka».
3. P.d. Prosek-Kontovel priredi v društvenih prostorih razstavo slovenske knjige.
3. Glasbena matica priredi v prosvetni dvorani v Gorici koncert orkestra GM s solisti.
3. Na Opčinah priredi Tržaška knjigarna v Prosvetni dvorani razstavo slovenske knjige.
3. Orkester GM in solisti nastopijo v Novi Gorici.
3. Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu priredi v Marijinem domu v Rojanu Revijo pevskih zborov.
3. V Katoliškem domu v Gorici skioptično predavanje o romanju v Fatimo in Lour.
3. V Katoliškem domu v Gorici miklavževanje s prizori v izvedbi šolskih otrok.
3. V Pinžgarjevem domu na Opčinah miklavževanje z uprizoritvijo priložnostne igre.
4. SG ponovi v Kulturnem domu mladinsko igro «Pepelka».
5. V galeriji Kulturnega doma otvoritev jubilejne razstave Roberta Hlavatyja z jubilejno slovesnostjo ob slikarjevi 70-letnici. Sodelujeta zbor «Slovenec» iz Boršta in «Kras» z Dola-Poljan.
5. SG ponovi v Kulturnem domu mladinsko igro «Pepelka».
5. P.d. «Slavko Škamperle» priredi miklavževanje za šolske otroke s kratkim programom.
6. V Tržaški knjigarni se začne sejem slovenske knjige.
6. P.d. «Prosek-Kontovel» priredi miklavževanje za šolske otroke s programom.
6. P.d. «Ivan Cankar» priredi miklavževanje za šolske otroke s programom.
7. KASTA priredi miklavževanje v Kulturnem domu s programom orkestra «Pleades».
8. SG ponovi v Kulturnem domu mladinsko igro «Pepelka».
8. Pevski zbor «Seghizza» v Gorici izvaja slovenske pesmi.
8. V krožku Stella Mattutina v Gorici podelitev nagrade slikarju Klavdiju Palčiču v okviru razstave slik tretjega dela mladinskega tekmovanja.
8. Šolski otroci v Doberdolu nastopijo s kulturnim programom ob otvoritvi novega šolskega poslopja.
9. SG ponovi v Kulturnem domu mladinsko igro «Pepelka».
9. Pesnik Vinko Belič objavi novo pesniško zbirko «Gmajna» v založbi Mladike.
10. SG uprizori v Prosvetni dvorani v Gorici Brnčičevo dramo «Med štirimi stenami».
10. Goriški slikar Demetrij Čej zaključa razstavo v goriški kavarni «Teatro».
12. SG ponovi v Kulturnem domu mladinsko igro «Pepelka».
12. P.d. v Škedenju in Glasbena matica priredita v škedenjski kinodvorani spominski večer Ivana Grbca s sodelovanjem mladinskega zbora «Kraški slavček», zbora «Jakobus Gallus», sopranistke Ljube Berce-Košuta ter pianista Erminia Ambrozeta.
12. V Slovenskem klubu prikaže prof. Saksida film «Kaj res tako majhne stvari» s sodelovanjem prof. Pahorja in članice SG Mire Sardočeve.
13. SG ponovi v Kulturnem domu mladinsko igro «Pepelka».
13. V klubu «Simon Gregorčič» v Gorici predavateljsko-glasbeni večer prof. Alenke Saksida iz Nove Gorice o temi «Slovenski madrigalisti».
14. SG ponovi v Kulturnem domu mladinsko igro «Pepelka».
14. Občni zbor P.d. «Oton Žu-

pančič» v Standrežu.

14. Slovenska zbor iz Gorice «A. Bratož» in «Mirko Filej» ter folklorna skupina «Olimpija» iz Gorice nastopijo na mednarodnem folklornem večeru v Gradiški.
14. Narodna in študijska knjižnica v Trstu priredi v Gregorčičevi dvorani proslavo svoje 20-letnice z razstavo slovenske šolske knjige od začetkov do leta 1966.
14. P.d. «France Prešeren» v Boljuncu priredi predavanje dr. Majde Samsa o zdravstvu.
15. V Kulturnem domu predavanje Egon Princiča o temi «Koper in njegove perspektive po otvoritvi železnice».
15. SPD priredi v Gregorčičevi dvorani predavanje prof. Vraberja «Cvetje in podobe z Julijskih Alp».
15. P.d. «Ivan Cankar» priredi Cankarjevo proslavo z nastopom društvene dramske skupine, filmom in govorom.
15. SG gostuje v Kopru s Pirandellovo igro «Saj ni zares».
16. Glasbena matica priredi v Kulturnem domu koncert srednje glasbene šole «Ivan Matejčič Ronjgov» z Reke.
16. SG gostuje v Piranu s Pirandellovo igro «Saj ni zares».
17. SG ponovi v Kulturnem domu mladinsko igro «Pepelka».
17. P.d. «Igor Gruden» v Nabrežini priredi kulturni večer «Igor Gruden in naša obala» s sodelovanjem pevškega zbora «Fantje izpod grmade».
17. SG uprizori v kinodvorani v Bazovici burko Jaka Štoke «Anarhist».
19. V Slovenskem klubu «Večer slovenske knjige ob izidu «Jadranskega koledarja» s sodelovanjem predstavnikov Prešernove družbe, Mohorjeve družbe, Mladinske knjige in ZTT.
19. P.d. «Igor Gruden» v Nabrežini priredi recitacijski večer prvaka ljubljanske Drame Staneta Severja.
20. V klubu «Simon Gregorčič» v Gorici večer slovenske knjige ob izidu Jadranskega koledarja.
21. P.d. «Slavko Škamperle» priredi predavanje M. Magajne «London in njegove zanimivosti».
21. V palači Costanzi otvoritev slikarske razstave jugoslovanskih umetnikov.
22. Ljubljanska televizija prenaša koncert orkestra RTV Ljubljana pod vodstvom Oskarja Kjudra z nastopom violinista Zarka Hrvatića.
23. V občinski galeriji v Trstu otvoritev božične razstave s sodelovanjem Avgusta Černigoja.
23. Goriški slikar Demetrij Čej odpre razstavo v goriški «Pro Loco».
25. Ljubljanska Drama uprizori v Kulturnem domu komedijo «Ta veseli dan ali Matiček se ženi».
26. Zbor «Kras» z Dola-Poljan nastopi s celovečernim koncertom v Vipavi.
26. Ljubljanska Drama uprizori v Kulturnem domu komedijo «Ta veseli dan ali Matiček se ženi».
27. V klubu «Simon Gregorčič» v Gorici predavanje Rudija Hoena o «Slovenskih gorah».
27. Ljubljanska Drama uprizori v Kulturnem domu komedijo «Ta veseli dan ali Matiček se ženi».

Januar

2. V Ul. Donizetti razgovor društva slovenskih izobražencev o družinski problematiki.
3. V klubu «Simon Gregorčič» v Gorici predavanje Maria Magajne «London in njegove zanimivosti».
5. V zadrugi dvorani v Brdu (Beneška Slovenija) «Dan e-

migranta» z udeležbo Birkičevih «Beneških fantov».

6. V Kulturnem domu v Trstu v priredbi SPZ folklorni popoldan 50-članskega mešanega zbora «Mladost» in folklorne skupine «Student» z Reke.
6. V P.d. «Ivan Trinko» v Cedadu tradicionalni «Dan emigrantov» s sodelovanjem Birkičevega ansambla «Beneški fantje».
6. Na Opčinah večer na čast dr. Roberta Hlavatyja ob njegovi 70-letnici.
6. V Marijinem domu v Rojanu božična igra s petjem «Mesi-ja» s sodelovanjem cerkvenega pevškega zbora.
6. V župnijski dvorani v Standrežu igra v dveh dejanjih «Ivica in oče».
7. V Ljudskem domu v Križu gostovanje zbora «Mladost» in folklorne skupine «Student» z Reke.
7. SG nastopi kot gost P.d. «Ivan Trinko» iz Cedada v župnijski dvorani v Sentpetru ob Nadiži z burko «Anarhist».

Mladina, ki je nastopila na Prešernovi proslavi v Velikem Repnu

- Sodeluje tudi zbor iz Stoblanke (Beneška Slovenija).
7. Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu priredi v cerkvi sv. Antona Novega Koncert božičnih pesmi.
7. Birkičevi «Beneški fantje» igrajo v župnijski dvorani v Standrežu in v Katoliškem domu v Gorici.
9. V Slovenskem klubu predavanje Toneta Fornezija «Z mopedom na Groenlandijo».
10. V občinski galeriji v Trstu otvoritev razstave Roberta Hlavatyja.
10. V klubu «Simon Gregorčič» v Gorici predavanje B. Marušića iz Nove Gorice o stoletnici narodnostnega preporoda na Primorskem.
12. SG uprizori v Kulturnem domu premiero komedije Oscarja Wildeja «Kako važno je biti resen».
12. SKPD «Fr. B. Sedej» iz Števerjana priredi na Križišču kulturni večer posvečen nadškofu Sedeju, s predavanjem dr. R. Bednarika.
13. SG ponovi v Kulturnem domu komedijo «Kako važno je biti resen».
14. Glasbena matica priredi v Kulturnem domu v Trstu koncert orkestra GM pod vodstvom Oskarja Kjudra in s sodelovanjem pianista Acija Bertoncija.
14. V Katoliškem domu v Gorici recital Branke Verdonikove «Gospa Judita».
14. V župnijski dvorani v Standrežu zabavni večer z dvema žaloigrama pevskim zborom in moderno glasbo.
15. Na radiu Trst A večer skladb Ivana Grbca z nastopom sopranistke Ljube Berce-Košuta in pianista Gabriela Pisanija.
15. SG uprizori v Katoliškem domu v Gorici mladinsko igro «Pepelka».
16. V Slovenskem klubu pred-

vanje Igorja Tute «Naša manjšina in njena mladina».

16. V klubu «Simon Gregorčič» v Gorici otvoritev razstave Jožeta Ceja.
17. SG ponovi v Kulturnem domu komedijo «Kako važno je biti resen».
17. P.d. «Slovenec» iz Boršta priredi v dvorani šolskih sester zabavni večer s petjem, prizori in folklornimi plesi.
17. V klubu «Simon Gregorčič» v Gorici predavanje dr. Petra Sancina o odnosih goriške občine do vprašanj slovenske manjšine.
18. V muzeju Revoltella otvoritev razstave grafik Lojzeta Spacala 1937-1967.
18. SG ponovi v Kulturnem domu komedijo «Kako važno je biti resen».
18. P.d. «Igor Gruden» priredi predavanje Maria Magajne «London in njegove zanimivosti».
18. V Katoliškem domu v Gorici predavanje Toneta Sazonova «Od Mont Blanca do Mat-

terhornaa.

19. SPD priredi v Kulturnem domu predavanje dr. Mihe Potočnika, Sandija Blažine in Barbke Lipovšek — Ščetinčin o temi «Jugoslovani v Pamirju — Pik Lenin» (7135 m).
20. P.d. «Slovenec» v Borštu ponovi zabavni večer v dvorani šolskih sester.
20. SG uprizori v Kulturnem domu mladinsko igro «Pepelka».
20. Koordinacijski odbor p.d. «Albert Sirk» in «Vesna» v Križu imata v Ljudskem domu združitveni občni zbor.
20. V Ljubljani diskusijsko srečanje urednikov tržaške revije «Most» in ljubljanskih «Naših razgledov».
20. V Dijaškem domu v Trstu proslava 70-letnice Tončke Čokove s sodelovanjem zbora «Vasilij Mirk».
12. SG uprizori v Kulturnem domu komedijo «Kako važno je biti resen».
21. Pevski zbor «Kras» z Dola-Poljan gostuje v Beneški Sloveniji v vaseh Kraj pod Kolovratom in Kras.
21. V župnijski dvorani Sv. Vincencija slovenska ekumenska prireditev z nastopom ekumenskega okteta, prikazom bizantinskih ikon, recitacijami itd.
21. Marijina družba v Trstu, Ul. Risorta priredi igro Franca Marija «Premagana».
21. V Marijinem domu v Rojanu predavanje s filmom «O misijonskem delovanju v Braziliji».
22. SG uprizori v Kulturnem domu komedijo «Kako važno je biti resen».
23. SPZ priredi v Kulturnem domu koncert mladinskega zbora osnovne šole iz Lesc pri Bledu.
23. V Slovenskem klubu predavanja Branka Marušića «O stoletnici slovenskega narodnega preporoda».

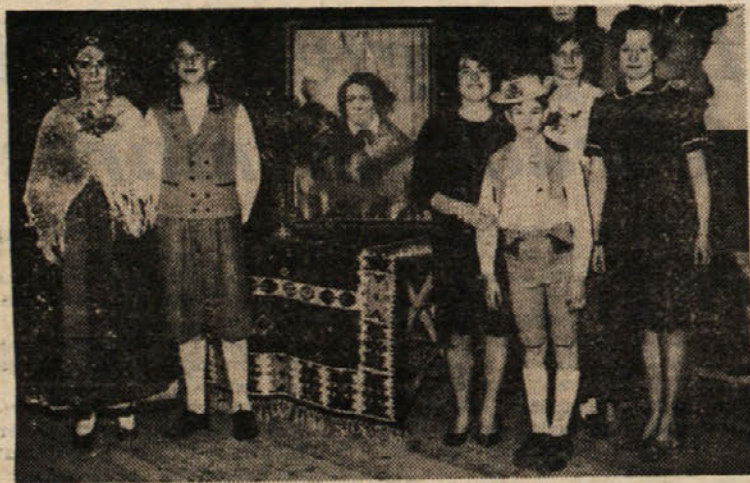
23. SG gostuje v Piranu s komedijo «Kako važno je biti resen».
24. SPZ priredi v prosvetni dvorani v Gorici koncert mladinskega zbora osnovne šole iz Lesc pri Bledu.
24. KASTA priredi v Kulturnem domu predavanje prof. Borisa Mašere «Ustroj in delovanje dežele Furlanije-Juljske krajine».
24. V klubu «Simon Gregorčič» večer o slovenski knjigi in njenem širjenju med zamejskimi Slovenci ter o bodočem delovanju kluba.
24. SG gostuje v Kopru s komedijo «Kako važno je biti resen».
24. V dvorani «Simon Gregorčič» v Trstu začetek seminarja za otroške vrtnarice.
24. Pedagoški odsek sindikata slovenske šole priredi pedagoški predavanji prof. Marije Lipužič in prof. Alenke Eržen iz Ljubljane.
25. Ljubljanska televizija prenaša nastop pevškega zbora «Vasilij Mirk» s Proseka-Kontovela.
25. Redni občni zbor pevškega zbora «Jakobus Gallus».
25. SG gostuje v Postojni s komedijo «Kako važno je biti resen».
25. SPDT priredi okroglo mizo o pomenu in razvoju zimskih športov v zamejstvu.
25. SKAD v Gorici priredi predavanje dr. Maksa Šaha «Politični, kulturni in narodni položaj Slovencev med svetovnimi vojnami».
27. Dramska skupina P.d. «Ivan Cankar» uprizori dramo «Moj ubogi Marat».
27. Pevski zbor P.d. «Oton Župančič» iz Standreža priredi zabavni večer s programom.
28. SG uprizori v Kulturnem domu komedijo «Kako važno je biti resen».
28. Marijina družba v Trstu (Ul. Risorta) uprizori igro «Premagana».
29. P.d. «Igor Gruden» v Nabrežini priredi predavanje Borisa Pahorja «Slovenska etnična skupnost včeraj in danes».
30. Dramska skupina P.d. «Ivan Cankar» ponovi dramo «Moj ubogi Marat».
30. Pedagoški odsek sindikata slovenske šole priredi v Kulturnem domu predavanje prof. Beličica «Popravljanje slovenskih pisemnih izdelkov iz praktičnega in pedagoškega vidika».
30. V Slovenskem klubu predavanje Rudija Hoena «O naših planinah».
30. V Katoliškem domu v Gorici začetek dramske šole pod vodstvom Aleksija Pregarca.
31. Glasbena matica priredi v Kulturnem domu solistični koncert ljubljanskih umetnikov.
31. V klubu «Simon Gregorčič» v Gorici predava Boris Pahor o svoji knjigi «Nekropola», Savina Remec pa bere odlomke iz knjige.

Februar

1. SG uprizori v Katoliškem domu v Gorici komedijo «Kako važno je biti resen».
1. V galeriji «Pro Loco» v Gorici otvoritev razstave Jožeta Ceja.
2. SG uprizori v Novi Gorici komedijo «Kako važno je biti resen».
3. Združena zbor P.d. «Briški grič» in katoliškega društva v Števerjanu pojeta pri pogrebu župnika Sedeja v Števerjanu.
4. SPZ priredi v Kulturnem domu Prešernovo proslavo s sodelovanjem SG, GM, zbora «Slavec» iz Ricmanj in «Jakobus Gallus».
4. V mali dvorani Kulturnega doma občni zbor sindikata slovenske šole.
4. V Katoliškem domu v Gorici

(Nadaljevanje na 4. strani)

(Nadaljevanje s 3. strani)

Na tradicionalni Prešernovi proslavi v prosvetnem društvu Slavko Škamperle, se je tudi letos postavila svetoivanska mladina

6. SG uprizori v Škedenju burko J. Stoke «Anarhist».
6. V Slovenskem klubu predavanje dr. Rafka Dolharja o temi «Na mejah sodobne medicine».
7. Član SG Joško Lukeš prejme v Ljubljani nagrado iz Prešernovega sklada za vlogo gospoda Baranca v Pirandellovi komediji «Saj ni zares».
7. P.d. «France Prešeren» v Boljuncu priredi Prešernovo proslavo z nastopom šolskih otrok in domačega zbora.
8. V Kulturnem domu Prešernova proslava za dijake in profesorje višjih srednjih šol v Trstu.
8. V Katoliškem domu v Gorici predavanje prof. dr. Antona Kacina o temi «Kulturni in gospodarski položaj goriških in tržaških Slovencev med obema vojnama».
9. Ljubljanska televizija prenaša oddajo posvečeno Glasbeni matici v Trstu.
9. SG uprizori v društvu «A. Sirk» v Križu burko «Anarhist».
9. Na slovenski šoli «Srečko Kosovel» na Opčinah predaja slovenskih knjig za šolsko knjižnico.
10. Prvi nastop Studia SG v Kulturnem domu z dramatičnijo «Rusi most».
10. Nižja srednja šola «Simon Gregorčič» v Dolini priredi Prešernovo proslavo.
10. V Dijaškem domu v Gorici Prešernova proslava s podelitvijo knjig najboljšim gojencem.
11. SPZ priredi v prosvetni dvorani v Gorici Prešernovo proslavo s sodelovanjem pevskih zborov «Kras» in «Oton Zupančič», «Jezero» in «Srečko Kosovel» ter članov GM in SG.
11. Studio SG ponovi v Kulturnem domu «Rusi most».
11. V Prosvetnem domu na Opčinah Prešernova proslava.
12. Izide Trinkov koledar za beneške Slovence za leto 1968.
13. Slovenski klub priredi v kinodvorani v Škedenju večer Lojzeta Spacala ob 30-letnici njegove umetniške ustvarjalnosti z govorom prof. Frana Steléta in predvajanjem filma Jožeta Babiča «Barve spomina».
13. V P.d. «Slavec» v Ricmanjih razgovor za poživitev prosvetnega dela.
13. V Podgori predavanje dr. Rada Bednarika o življenju nadškofa Sedeja.
14. V klubu «Simon Gregorčič» v Gorici predavanje dr. Rafka Dolharja «Na mejah sodobne medicine».
14. SG gostuje v Ilirski Bistrici s Pirandellovo komedijo «Saj ni zares».
15. P.d. «Slavko Škamperle» priredi na stadionu «Prvi maj» predavanje Franca Habeta o temi «S fotokamero po Romuniji».
15. SG gostuje v Komnu s Pirandellovo komedijo «Saj ni zares».
15. V mali dvorani Katoliškega doma v Gorici občni zbor Zveze slovenske katoliške prosvete na Goriškem.
16. P.d. Prosek-Kontovel priredi Prešernovo proslavo v kinu «Ana» na Kontovelu z nastopom zbora «Vasilij Mirk», proseške godbe in šolskih otrok.
16. Repenttorska mladina priredi v Velikem Repnu Prešernovo proslavo s sodelovanjem domačega zbora.
17. Studio SG gostuje v Piranu z dramatičnijo «Rusi most».
17. P.d. «Valentin Vodnik» v Dolini priredi Prešernovo proslavo s sodelovanjem društvene zbor, Daria in Darka, člana SG Joška Lukeša in instrumentalnega tria.
17. Goriški slikar Demetrij Čej prejme zlato kolajno ob otvoritvi razstave sindikalne zve-

ve CGIL v «Lo Squero» v Miljah.

17. SKPD «F. B. Sedej» iz Števerjana priredi na Križišču kulturni večer o Julesu Vernu.
18. P.d. «Vesna» priredi v Ljudskem domu v Križu Prešernovo proslavo s sodelovanjem zborov «Vasilij Mirk», «Rdeča zvezda» iz Saleža in «Vesna» iz Križa ter članov SG.

18. V kinodvorani v Bazovici Prešernova proslava z nastopom otroškega zbora, zbora p.d. «Lipa», mešanega cerkvenega zbora in recitatorjev.

18. SG uprizori v Katoliškem domu v Gorici komedijo «Kako važno je biti resen».

18. V župnijski kinodvorani v Ul. Ananias ob otvoritvi mladinskega sedeža baletni nastop, zborovsko petje, vesele igra «Sokratov god» in orkester GM.

18. V Dobrodo večer o katoliškem tisku s sodelovanjem zbora «Fantje izpod Grmade» in dvema burkama.

20. V Slovenskem klubu predavanje kateheta Viljama Zerkala o temi «Novi aspekti pokoncilske cerkve».

20. SG uprizori v Kulturnem domu komedijo «Kako važno je biti resen».

20. SKPD «Jože Abram» iz Pevme priredi kulturni večer s predavanjem J. Juraka o temi «Smisel našega življenja».

21. SG uprizori v župnijski dvorani «Tabor» v Dolini burko «Anarhist».

21. V galeriji Rossoni otvoritev razstave Roberta Faganela.

22. Studio SG uprizori v Kulturnem domu «Rusi most».

22. Dramski oder P.d. «Ivan Cankar» gostuje v Finžgarjevem domu na Opčinah z igro «Moj ugotbi Marata».

22. SG uprizori v Kulturnem domu na čast Jošku Lukešu Pirandellovo komedijo «Saj ni zares».

22. Goriški slikar Jože Čej razstavlja v Gradiški.

22. SKAD v Gorici priredi v mali dvorani Katoliškega doma predavanje dr. R. Bednarika o temi «Politično zadržanje goriških in tržaških Slovencev pod fašistično diktaturo».

22. Goriški odbor Mohorjeve družbe razpiše natečaj za izvirno slovensko povest.

25. V prosvetni dvorani v Dobrodo Prešernova proslava s sodelovanjem cerkvenega mešanega zbora «Hrast» in moškega zbora P.d. «Jezero» ter recitacijama Joška Lukeša.

25. Zveza Slovenske katoliške prosvete priredi v Katoliškem domu v Gorici pustno prireditev z nastopom raznih kulturnih skupin.

25. Marijina družba v Ul. Risortka uprizori veseloigro «Jurčeka».

25. V Marijinem domu v Rojanu uprizorijo šaloigro «Odvetnica».

25. V farni dvorani v Podgori uprizoritev šaloigre «Uštel se je».

26. V Ul. Donizetti priredi društvo slovenskih izobražencev predavanje dr. Antona Kacina «Položaj primorskih, zlasti

goriških Slovencev, v dobi fašistične strahovlade».

26. Organist Hubert Bergant iz Nove Gorice izvaja koncert Bachovih skladb v dvorani glasbenega liceja v Vidmu.

27. Birtičev ansambel «Benški fantje» igra na pustni prireditvi v p.d. «Ivan Trinko» v Cedadu.

29. SG uprizori v Kulturnem domu mladinsko igro «Pepelka».

Marec

1. SG uprizori v Kulturnem domu mladinsko igro «Pepelka».

1. Studio SG gostuje v PD «Ivan Cankar» z «Rusim mostom».

1. V klubu «Simon Gregorčič» v Gorici okrogla miza o temi: «Vloga in pomen slovenskega časopisja v zamejstvu».

1. V galeriji «Pro Loco» v Gorici otvoritev razstave Roberta Faganela.

2. Občni zbor PD «Slavec» v Ricmanjih.

2. V okviru razstave avstrijske arhitekture v palači Costanzi posmrtna razstava del slovenskega arhitekta Josipa Plečnika.

3. Zveza Slovenske katoliške prosvete priredi v Katoliškem domu v Gorici celovečerni koncert z nastopom furlanskega zbora iz Gradiške, folklorne skupine iz Kaprive in nastopom moškega zbora «Mirko Filej».

3. Studio SG uprizori v Prosvetni dvorani v Gorici «Rusi most».

3. PD «France Prešeren» iz Boljunca priredi v kinodvorani kulturni večer s sodelovanjem zbora PD «Slavec» iz Ricmanj, gojencev baletne šole Slovenskega dijaškega doma, članov SG in mešanega zbora PD «France Prešeren».

3. Glasbena matica priredi v Kulturnem domu v Trstu nastop baletnega ansambla ZG BI iz Ljubljane s pravilničnim baletom «Hrestač».

3. PD «Igo Gruden» priredi v dvorani v Nabrežini «Prešernov praznik» s sodelovanjem otroškega zbora «Kraški Slavček», zbora «Jacobus Gallus» in recitatorjev SG.

3. Studio SG uprizori v Prosvetni dvorani v Gorici «Rusi most».

4. V klubu «Simon Gregorčič» v Gorici posvetovanje predstavnikov prosvetnih društev na Goriškem.

4. V PD Škedenj širši sestanek z razpravo o pripravi na proslavo stoletnice Škedenjske čitalnice.

5. V Slovenskem klubu predavanje dr. Aljoše Volčiča o temi: «Mladina včeraj, danes, jutri».

5. Glasbena matica priredi v šolski dvorani I. interni nastop gojencev glasbene šole.

5. V Tolminu sestanek predstavnikov SZGL in PD «Ivan Trinko» z razpravo o programu kulturno-prosvetnega sodelovanja med Tolminsko in Beneško Slovenijo.

6. Glasbena matica priredi v šolski dvorani II. interni nastop glasbene šole.

8. SAK Jadran priredi v Kulturnem domu debato o položaju na univerzah.

9. Sentjakobsko gledališče iz Ljubljane uprizori v Finžgarjevem domu na Opčinah Medvedovo igro «Rendez-vous».

9. PD «Slavko Škamperle» priredi Prešernovo proslavo s sodelovanjem zbora «Vasilij Mirk» s Proseka-Kontovela in domačih recitatorjev.

9. V galeriji «Stella Mattutina» v Gorici otvoritev likovne razstave treh umetnikov: Gornjega Posočja (Branko Lazar, Pavel Medvešek, Miloš Volarič).

9. V PD «Ivan Cankar» proslava 8. marca z udeležbo mladih harmonikarjev in društvenih recitatorjev.

9. Na proslavi 8. marca v Velikem Repnu sodeluje moški zbor «Repen».

10. Sentjakobsko gledališče iz Ljubljane uprizori v Marijinem domu v Rojanu in v kinodvorani v Bazovici Medvedovo igro «Rendez-vous».

10. V Prosvetni dvorani v Gorici proslava 8. marca s sodelovanjem Goriškega okteta iz Šempetra.

10. Na proslavi 8. marca v Ricmanjih sodeluje mladinski godalni orkester šole GM, violonist Igor Kuret, Trio Bordon in domači pevski zbor.

10. V Dolini praznik 8. marca s sodelovanjem šolskih otrok, domače godbe in zbora P. d. «Valentin Vodnik».

11. SAK Jadran priredi v Kulturnem domu predavanje predsednika SAZU Josipa Vidmarja «Iz slovenske nacionalne problematike».

12. SG uprizori v Kulturnem domu premiero Svevove «Zeno-vo izpovedi».

12. V Slovenskem klubu predavanje dr. Mirka Ruplja «Razveza zakona in problemi okrog nje».

13. SG ponovi v Kulturnem domu Svevovo «Zeno-vo izpovedi».

13. V klubu «Simon Gregorčič» v Gorici predavanje dr. Slavka Ruplja iz Ljubljane «Razveza zakona ter problemi okrog nje».

14. Za SKAD v Gorici predava publicist Franc Jeza o položaju Slovencev med NOB.

14. V Bazovici ustanovni občni zbor Slomškovega doma.

15. Radio Trst A uvede novo rubriko «Beri, beri rožmarin zeleni» s podnaslovom «Ljudski pevci in pesmi».

16. SG ponovi v Kulturnem domu Svevovo «Zeno-vo izpovedi».

17. Učenke gospodinjstva tečaja pri šolskih sestrah v Trstu

priredijo igro «V žrtvi do zmage».

17. SG ponovi v Kulturnem domu Svevovo «Zeno-vo izpovedi».

18. V Dijaškem domu v Trstu Kosovelova proslava v izvedbi dijakov.

18. SG ponovi v Kulturnem domu Svevovo «Zeno-vo izpovedi».

19. Slovenski klub priredi izlet v Hrastovlje in Buzet s strokovno razlago o hrastovelskih freskah in drugih spomenikih.

19. SG ponovi v kulturnem domu Svevovo «Zeno-vo izpovedi».

20. Na Radiu Trst A drugi javni koncert sopranistke Perrot-Skamlec in pianista Vladimirja Koblarja z izvajanjem skladb Maria Kogojca.

20. Začetek tečaja gledališke maske v prireditvi Studia SG.

21. SKAD v Gorici priredi predavanje dr. Valentina Inzka iz Celovca o temi «Koroški Slovenci med obema vojnama».

21. V Slomškovem domu v Bazovici srečanje vzgojiteljev šolskih otrok s starši.

23. SPZ priredi v Kulturnem domu I. večer slovenske zborovske pesni (otroški zbor Opčine - Trst, Rdeča zvezda - Salež-Zgonik, Srečko Kosovel - Ronke, Dekliški zbor GM, Valentin Vodnik - Dolina, Slavec - Ricmanje, Kras - Dol - Poljane, Vasilij Mirk Prosek - Kontovel, Jacobus Gallus).

23. Narodnozabavni ansambel Rokovnjači s humoristično skupino iz Ljubljane gostuje v Finžgarjevem domu na Opčinah.

24. SPZ priredi v Kulturnem domu II. večer Slovenske zborovske pesni (Kraški Slavček - Devin-Nebrežina, Repen - Veliki Repen, Lipa - Bazovica, France Prešeren - Boljunc, Oton Zupančič - Standrež, Slovenec - Boršt, Primorec - Trebče, Jezero - Dobrodo).

24. V Katoliškem domu v Gorici gostovanje koroških igralcev z ljudsko igro «Martin Krpan».

24. Narodnozabavni ansambel Rokovnjači iz Ljubljane v Dolini in v Bazovici.

25. V mali dvorani Kulturnega doma začetek seminarja za slovenske šolnike z razstavo slovenskih, predvsem pedagoških knjig v organizaciji Tržaške knjižarne.

26. V Slovenskem klubu predavanje časnika Andreja Novaka o krizi na Bliznjem vzhodu.

26. Občni zbor KASTA z obračunom kulturno-pedagoške dejavnosti.

27. V klubu «Simon Gregorčič» v Gorici predavanje Marka Waltritscha o temi «Pokrajinska uprava in goriški Slovenci».

27. SG ponovi v Kulturnem domu Svevovo «Zeno-vo izpovedi».

27. SPDT priredi v Slomškovem domu v Bazovici predavanje dr. Jožeta Andlovica o temi «Lepote gora okrog Soče».

28. Studio SG uprizori v dvorani P.d. «Igo Gruden» v Nabrežini «Rusi most».

28. SG uprizori v dvorani P.d. «Igo Gruden» v Nabrežini Svevovo «Zeno-vo izpovedi».

28. Škedenjski pevski zbor kulturnega društva Dom priredi v Škedenjski kinodvorani proslavo 100-letnice Škedenjske čitalnice.

29. Mestno gledališče ljubljansko uprizori v Kulturnem domu komedijo «Veter v vejah safrasas».

30. SG uprizori v Katoliškem domu v Gorici Svevovo «Zeno-vo izpovedi».

40. Mestno gledališče ljubljansko ponovi v Kulturnem domu komedijo «Veter v vejah safrasas».

31. P.d. «Slovenec» iz Boršta uprizori v Prosvetni dvorani na Opčinah Nušičevo veseloigro «Gumba», folklorne plesne in nastop pevskega zbora.

31. SG uprizori v Katoliškem domu v Gorici Svevovo «Zeno-vo izpovedi».

Mladi člani prosvetnega društva «Ivan Cankar», ki so nastopili na društveni proslavi 8. marca, mednarodnega praznika žena

ŠPORT ŠPORT ŠPORT ŠPORT ŠPORT ŠPORT ŠPORT

ODBOJKA

Velik razmah odbojke v nižjih ligah

Odbojka se je med zamejskimi športniki močno zakoreninila

Italijanska odbojarska prvenstva A in B lige gredo h koncu. V moški A ligi je prvo mesto že odano. Prvak bo tudi letošnji bolonjski Virtus, in to že tretjič zaporedoma. Med ženskimi ekipami postaja prvenstvo zanimivo zaradi dvojice FINI in Max Mara, ki se bjeeta za prvo mesto in sta na vrhu lestvice z enakim številom točk. Moška B liga je tudi zaključila svojo pot. Borova šestka je letos dosegla zavidljiv uspeh in osvojila na končni lestvici nadvse častno tretje mesto, ki je do sedaj največji uspeh slovenske zamejske odbojke. Vodstvo ekipe je glede na prihodnje prvenstvo, kar je razvidno iz dejstva, da vključuje v moštvo mlade igralce, ki so zadovoljivi in prijateljski tekmi s Kanalom. Prihodnje prvenstvo bi moralo biti še bolj uspešno za »plavo« vrsto, po vsej verjetnosti pa se bo nekoliko občutil prihod nove generacije.

V polnem teku je ženska B liga, v kateri nastopajo kar tri sloven-

Igo Legiša, član odbora SPDT je v četrtke zvečer v Gregorčičevi dvorani predstavil obširno znanega alpinista in tržaškega rojaka Sandija Blažina, ki je imel zanimivo predavanje »V skalah in ledu«

ALPINIZEM

Pred začetkom alpinistične sezone

Razgovor z načelnikom alpinističnega odseka SPDT Igom Legišo

V kratkem se bo v Glinščici začel plezalni tečaj, ki ga — kot vsako leto — organizira alpinistični odsek Slovenskega planinskega društva v Trstu. Ob tej priliki smo povabili načelnika odseka Iga Legišo na kratek razgovor.

Najprej smo ga vprašali, kdaj se bo začel tečaj in koliko časa bo trajal.

— Zeleni bi pojasnili, da se tečaj, ki je popolnoma brezplačen, deli na teoretični in praktični del. Teoretični del, ki bo v Gregorčičevi dvorani v Ul. Geppa 9, se bo začel v petek 19. aprila, v dolino Glinščice pa bomo prišli šli v nedeljo 21. Zadnje predavanje bo 31. maja, zaključni izpiti pa 2. junija v Glinščici. Eravi zaključek tečaja bo v nedeljo 9. maja, ko bomo člani AO in tečajniki odšli na skupno turo v Julijce.

— Kdo bo vodil tečaj?

— Vodstvo tečaja bo prevzel Marko Lah, najbolj izkušen član našega odseka.

— Kdo pa bodo voditelji in predavatelji?

— Poleg Laha, bodo sodelovali bodisi pri teoretični kot pri praktični pripravi tečajnikov nekateri od najbolj znanih slovenskih alpinistov, kot so Sandi Blažina, dr. Andlovic, Tone Sazonov, Aleš Kušner, prof. Skrab in drugi. Na omenjen, da bomo v okviru tečaja priredili tudi nekaj družabnih večerov, na katerih se bodo tečajniki seznanili s starejšimi tržaškimi alpinisti in planinci.

— Je vaša pobuda žela med mladino dovolj zanimanja? Kako je z vpisovanjem?

— Zal moram ugotoviti, da vidi slovenska zamejska mladina v naši dejavnosti samo nevarnost, ne pozna edinstvenih zadoščenj, ki jih nudi vsakomur udejstvovanje v gorah. Sicer pa moram priznati, da je letos število vpisanih še kar zadovoljivo in upam, da se nam bo do 19. t. m., ko se vpisovanje zaključilo, še kdo pridružil.

— Alpinizem je vsekakor svojevrsten šport, če ga lahko sploh tako imenujemo. Zato bi te vprašal, če potrebujete mlad človek, ki se mu misli posvetiti, posebne telesne ali duševne lastnosti.

— Če vzamemo alpinizem kot premagovanje izredno težkih smeri ali izbojevanje prvenstvenih, rekordnih vzponov je gotovo treba za to izrednih fizičnih in duševnih lastnosti. Alpinizem pa ni samo to, saj obstaja cela vrsta plezalnih smeri, ki so dostopne vsakemu zdravemu človeku, le da ima dovolj dobre volje in ljubezni do gora. Predvsem pa je za vsakega plezalca neobhodno potreben vztrajen trening, ki je prvi pogoj za katerikoli uspeh v gorah.

— Za zaključek bi hotel še vedeti, kakšen je vaš program za prihodnjo sezono.

— Najprej moramo seveda izpeljati do konca — in upam, da uspešno — plezalni tečaj, potem pa se bo šele začelo pravo udejstvovanje v gorah. Plezali bomo v glavnem v Julijcih, Karnijskih Alpah in Dolomiti, mislimo pa se tudi povzpeti na dva štiritisočaka in sicer na Monte Rosa in na Bernino v Zapadnih Alpah. Septembra meseca, ob zaključku sezone, bomo organizirali sedemdnevni tabor v skupini Crete Grauzarie v Karnijskih Alpah, na katerega bomo povabili tudi alpiniste iz Slovenije.

Naš pogovor je s tem končan. Članom alpinističnega odseka, posebno pa mladim tečajnikom, ki se bodo prihodnje spoprijeli s skalo in z njenimi težavami, želimo mnogo uspehov v gorah.

Razgovor je vodil Tom Marc

NOGOMET

Turnir veteranov Primorja

Mnoge vasi že poslale prijave

Nogometni klub Primorje s Proleka je sredi priprave za organizacijo turnirja za »veterane«. Turnir se bo začel v prvih dneh maja meseca. Po pravilih, ki jih bo določil organizator, se bodo morale enajsterice prijaviti pod imeni vasi iz katerih bodo prišle. Vsako moštvo bo lahko prijavilo največ 16 igralcev, ki pa so lahko rojeni leta 1933 ali pa so še starejši. Najmlajši tekmovalci bodo torej lahko stari 35 let, noben nogometaš pa ne bo smel biti večji od 40 let. Najstarejši, ki se uradno tekmuje.

Za ta turnir vlada v vseh tržaških okolice veliko zanimanje, čeprav pravilnik prireditelje ne ni niti do dobro izdelan. Nekaterje vasi, kot Prosek, Kontovelj, Sv. Križ, Nabrežina in Trebeče so že pristale na sodelovanje. Prireditelji pa pričakujejo še prijavo drugih vasi. Zmagovalec prvega turnirja bo prejel v začasno last velik prehodni pokal, ki pa ga bo lahko osvojil v trajno last, če bo na turnirju zmagal dvakrat, čeprav ne zaporedoma. Turnir naj bi po zamisli Primorja postal tradicionalen. Vpisovanje se bo letos zaključilo 24. aprila. Prijave bodo spremljali vsak četrtek in soboto zvečer na društvenem sedežu Primorja, v ostalih dneh pa na tajnik društva Luxa Marino v gostilni Luxa na Proseku. O podrobnostih turnirja se bodo predstavniki udeležencev pomenili na posebnem sestanku pred začetkom tekmovalca.

Sodeč po zanimanju bo turnir gotovo privabil mnogo bivših nogometašev, tako, da bodo imele vsje predstavnice na igrišču skoraj vse naše večje vasi. Naši »veterani« pa bodo lahko še enkrat za vzgled mlajšim generacijam, saj bodo živ dokaz poštrevnosti in katero so se tako odlikovali v preteklosti, v pionirskih časih slovenskega zamejskega športa.

B. R.

Trinajst vprašanj tajniku Bora

Tržaško slovensko športno društvo bo letos redilo več predavanj

Po letošnjem rednem občnem zboru športnega društva Bor v Trstu smo sledili delovanju te organizacije le preko rezultatov posameznih ekip. Da bi dobili nekoliko bolj zaokroženo sliko o življenju tega dinamičnega društva smo izmerili nekaj besed s tajnikom g. Marjanom Sušteršičem.

Zanimaj nas, če si je odbor Bora zastavil v letošnji poslovni dobi kakšno pomembnejšo nalogo, poleg te seveda, da vodi športno aktivnost svojih odbojke?

Novi odbor, v katerega smo letos pridobili nekaj novih članov, si je zadal nekaj novih nalog. Poleg redne športne aktivnosti, ki ji lahko vsakdo sledi po tisku, imamo letni v načrtu nekaj predavanj. Na predavanja mislimo povabiti poleg raznih športnikov še druge strokovnjake, ki nas bodo seznanili z novimi metodami treniranja. Vajnejšo pobudo pa imamo že v teku. Opazili smo, da imamo iz leta v leto vedno manj zavedne mladine, ki bi se zanimala za šport ali pa za kakšno drugo kulturno prireditve. Do bi pritegnili čimveč mladine smo si zadal naloge, da stopimo v stik z vsemi ravnatelji in učitelji osnovnih šol na Tržaškem, da bi z njihovo pomočjo organizirali nekaj tečajev za učitelje in stareše o pomenu športa za mladino.

Vprašanje o težavah društva je že nekoliko preobčutno v naših razmerah. Zato nam raje povejte, na katerem področju svojega delovanja naletite na najmanj težav?

Na vprašanje bi jaz tako odgovoril: v našem društvu imamo dve vrsti članov: prvi so samo »tekmovalci« drugi pa so pravi člani, ki se zavedajo vseh dolžnosti, ki jih imajo do društva. In s temi imamo največ zadoščenja.

Kakšne možnosti se nudijo Boru, če bi razpolagal na primer z letno dotacijo 50 milijonov lir? Kaj bi ustvarili iz te vsote?

Nimamo takih problemov. Sicer me je vprašanje šokiralo. Če bi letno ali pa vsaj ena tantuma dobili tako dotacijo bi jo uporabili za zgraditev novega športnega doma, ki nam zelo primanjkuje.

Povedati ste nam, kaj bi storili če... Pa nam zdaj povejte še, kaj nameravate storiti o sredstvi, s katerimi razpolagate in v pogojih, v katerih živite.

Poleg predavanj, ki sem jih že omenil, nameravamo ustanoviti nekaj novih sekcij in če bo mogoče tudi urediteljske prostore z barom.

Kaj pa dolgoročni načrti? Kakšne načrte imate na primer v perspektivi naslednjih desetih do dvajsetih let?

Poleg tega da se nekaj že dela za novo športno palačo (čeprav nimamo dotacije, ki ste jo prej omenili) nimamo drugih važnih načrtov.

TENIS

Okker premagal Riessena

JOHANNESBURG, 13. — Nizozemski igralec Tom Okker je zmagal na mednarodnem teniskem prvenstvu Južne Afrike v Johannesburgu. V finalu moških posameznikov je premagal ameriškega predstavnika Martyja Riessena 3:0, v setih pa z 12:10, 6:1 in 6:4.

SPLOŠNA PLOVBA PIRAN

vzdržuje s svojimi tovornoradniškimi ladjami: redno linijo okoli sveta, redno linijo z Južno Ameriko, redno linijo z zahodno Afriko ter nudi prevoze po vsem svetu z modernimi transportnimi ladjami od 8.000 do 18.000 ton nosilnosti.

Za vse informacije se obrnite na upravo podjetja: »SPLOŠNA PLOVBA«, Zupanciceva ul. 24 in na naše agente po vsem svetu. **TELEFON:** 341-23; 341-22 **Plovba** **TELEGRAM:** Plovba Piran **TELEFON:** 73-470 do 73-477

DOMAČI ŠPORT

NOGOMET

Danes, v nedeljo 14. aprila

II. amaterska kategorija
Ob 15.30 v Nabrežini
VESNA — MARIANO

III. amaterska kategorija
Ob 16.30 v Nabrežini
PRIMORJE — PRIMOREC

Ob 19.30 v Boljuncu
UNION — ROJANESE

Ob 19.30 v Boljuncu
BREG — RUPINGRANDE

V ponedeljek, 15. aprila
Ob 10.30 pri Sv. Alojziju
ALABARDA — ZARJA

NAMIZNI TENIS

Danes, v nedeljo 14. aprila
Ob 8.30 v Trstu
pri Glinščici Trstinski
Vesrdžavni turnir z nastopom BORA IN DOMA

ATLETIKA

Danes, v nedeljo 14. aprila
Ob 10. uri v Novi Gorici
Otvoritev atletski miting ob sodelovanju Borovih atletin in atletov.

BOKS

Pred oktobrom Benvenuti-Fullmer za naslov v srednji kategoriji

Svetovna boksarska zveza je proglasila za najboljšje boksarje v preteklem mesecu Amerikancina Raula Rojasa in Leotis Martina ter Portoricanca Joseja Torresa. Med drugimi odločitvami te zveze je tudi zahteva, naj Tržačan Nino Benvenuti, izpostavi svoj naslov svetovnega prvaka srednje teže v dvoboju z Amerikancem Donom Fullmerjem. Do tega srečanja bo moralo priti pred letošnjim oktobrom.

Po lestvici svetovne boksarske zveze (WBA) so naslovi svetovnih prvakov v tem mesecu razporejeni tako:

teška kategorija: ni nosilca naslova. Glavna kandidata sta Quarry in Ellis (oba ZDA)

srednjeteška: Dick Tiger (Nigerija)

izjizvalec: Bob Foster (ZDA)

srednja: Nino Benvenuti (Italija)

izz.: Don Fullmer (ZDA)

srednja junior: Kim Ki Soo (J. Koreja)

izz.: Freddie Little (ZDA)

welter: Curtis Cokes (ZDA)

izz.: Ramon Lacruz (Argentina)

superlahka: Paul Fuji (Japonska)

izz.: Nicoleline Loch (Argentina)

lahka: Carlos Ortiz (Portoriko)

izz.: Carlos Cruz (Dominikanska rep.)

lahka junior: Hiroši Kabahasi (Japonska)

izz.: Kang Su (J. Koreja)

peresna: Raul Rojas (ZDA)

izz.: Frankie Crawford (ZDA)

petelinja: Lionel Rose (Avstralija)

izz.: Jesus Pimentel (Mehika)

mušja: Horacio Cavalho (R. Argentina)

izz.: Cartej Cionoi (Siam).

NOGOMET DANES

A SKUPINA

CLIGE

11. POVRATNO KOLO

ALESSANDRIA - ENTELLA
Bianchi
MARZOTTO - UDINESE
Fuschi
PIACENZA - MONFALCONE
Cantelli
PRO PATRIA - MESTRINA
Tabanelli
RAPALLO - SOLBIATESE
Giallusi
SAVONA - BIELLESE
Zacchetti
TREVIGLIESE - PAVIA
Longi
TREVISO - LEGNANO
Leverro
TRIESTINA - COMO
Serafino
VERBANIA - BOLZANO
Cali

ALIGA

12. POVRATNO KOLO

ATALANTA - FIORENTINA
De Marchi
BOLOGNA - ROMA
Branzoni
JUVENTUS - BRESCIA
Di Tommo

LANEROSI V. CAGLIARI

D'Agostini
MANTOVA - SPAL
Sbardella
MILAN - TORINO
Lo Bello
NAPOLI - VARESE
Michelotti
SAMPDORIA - INTER
De Robbio

BLIGA

11. POVRATNO KOLO

BARI - LECCO
Angonese
CATANIA - FOGGIA
Caligaris
CATANZARO - MESSINA
Bigi
LAZIO - PALERMO
Torrelli
MONZA - LIVORNO
Gonella
PADOVA - PERUGIA
Monti
PISA - REGGIANA
Pieroni
POTENZA - MODENA
Barbaresco
REGGINA - NOVARA
Giunti
VENEZIA - VERONA
Carminati
Podiva: GENOVA

PARK HOTEL GORICA

NOVA GORICA - Tel. 21-442, 21-462

s svojimi obrati: restavracija, kavarno
Prvorazredna kuhinja - Ples vsak večer
razen torka in barski program

In gostilna »Pri hrastu«
gostilna »Izveža«
telefon 21-239

HOTEL SLON LJUBLJANA

ITTOVA UL. 10 TEL. 20641-43

HOTEL Z MODERNIM KONFORTOM • PRIZNANA
MEDNARODNA IN NARODNA RESTAVRACIJA • NOČNI
BAR Z MEDNARODNIM ARTISTIČNIM PROGRAMOM
• KAVARNA • SLAŠČIČARNA • KLUBSKI IN
BANKETNI PROSTORI

STEFAN OLIVIER

NOVI ŠEF

9.

Feldhusen je stal v svoji pisarni pri oknu. Ko je zabrnul telefon, se je hitro obrnil. Stopil je k mizi in dvignil slušalko. »Da?«

»Tukaj Neugebauer.«

»Da, Neugebauer. Kaj je?«

»Nič posebnega. Rad bi samo vedel, če ste se že vrnili. Gre zaradi vizite v privatnem krilu.«

Feldhusen se je zgubancilo čelo. Zvenelo je dovolj jasno — pravzaprav celo nekoliko preveč jasno. Privatno krilo — gospa Maurer. Ali misli na to? »Ne razumem popolnoma.« je hladno spregovoril. »Če sem se vrnil? Saj nisem bil zunaj. Povedal sem vam...«

»Da, tako gospodu Maurerju so rekli, da vas ni.«

Feldhusen se je spet zadelo, da je v Neugebauerjevem glasu posmeh. Postal je jezen. »Prav gotovo so mi to rekli,« je rekel, »saj sami veste, kako je, če kdo noče, da bi ga motili.«

»Seveda vem, doktor.«

To je zvenelo ekološko bolje. Feldhusen se je trudil, da bi govoril prijazneje. »Ali ste povedali gospodu Maurerju, da smo bili žal prisiljeni...«

»Ne, mislim, da je boljše, če to prepuštam vam.«

Zopet se je slišalo nekoliko posmehljivo. »Hm.« je povzel Feldhusen. »No, dobro, popolnoma v redu. Čeprav... bi lahko povsem točno povedali gospodu Maurerju... No, pa nič

ne de.« Za trenutek je utihnil. »Mimogrede, še nekaj je... da, seznam operacij za torko. Ali je pripravljen?«

»Opera...« V Neugebauerjevem glasu je bilo čutiti osuplost, »da seznam je pripravljen.«

»Dobro.« je hladno rekel Feldhusen, »prosim pošljite mi ga. Čas je, da si naložim nekaj vaših bremen.«

»Seveda. In vizita? Naj grem z vami?«

»Ne, ne delajte si stitnosti, hvala. Sam bom poskrbel zanjo. Prav lepa hvala, Neugebauer, na svidenje.«

Ko je Feldhusen odložil slušalko, mu je preblislilo misli, da bo spet prepozen, da bi srečal moža mlade gospe Maurer. Tudi to je dobro.

Slekel je plašč in si oblekel suknjič. Vesel je bil konca tedna, pomislil je na Liselotte in otroke. Dežurni je Krüger. Do ponedeljka zjutraj bo brez skrbi.

Vsak konec tedna bi bil prost, če bi bil glavni zdravnik, je razmišljal, ko je zapiral pisarno. Radoveden sem, če bom kdaj. Vedno je stopal čez dve stopnici hkrati. Mnogo preneroden sem za to, si je mislil, mnogo preneroden.

Tretje poglavje

Feldhusen je odložil razgovor z Maurerjem do ponedeljka. Konec tedna je prišel vmes in Gino obisk. Veliko sta se morala pogovoriti, zlasti o stanovanju. Gina je imela fantastične načrte in vse bi bilo treba uresničiti. Ko je razmišljal o Gini, je pozabil na pacientko Maurer. In tu je bil nov avto. Gino bi rad z njim presenetil. Trgovcu mu je že zjutraj telefoniral.

Feldhusen je šel iz bolnišnice z lahkim sremem. Bilo je že pozno. Če bi šel po avto, ne bi mogel po Gino na postajo. Nič ne de. Vedela je za pot do hotela, kjer je stanoval. Tam ga bo počakala. Gina je bila samostojna. Povsem drugačna je bila kot Trude. Trude! Dobro, da se je je rešil. Dobra ženska,

toda brez vsakega čara. Ženska za dom. Bila je daleč stran. V ruski coni. Če bi ne bilo otrok... Večkrat je mislil nanje. Peter mora biti že tako velik kot oče. Toda bolje je, da na to ne misli. Misli je na Gino.

Avto je stal pred izlozbo, nov, sijajen. Ob njem je bil smehljajoč se prodajalec.

»Ali ni zelo lepa stvar, doktor?«

»Odlična. Ste poskrbeli za registracijo, prometno knjižico in drugo?«

»Za vse.«

»Lahko kar odpeljemo?«

»Lahko. Vso srečo, doktor.«

»Hvala.« Feldhusen je sedel v avto in vžgal motor. Zabil je. Počasi je vklopil prestavo. Avto se je premaknil. Črn in srebrn. »Seveda moraš kupiti črna,« je rekla Gina, »resen naj bo, a tudi moderen.« Zasmejal se je. Skrbno je izpeljal na cesto, nato pa pogal.

Hotel, ki je stal na Gartenstrasse, je bil nekoliko starinski, toda miren in v lepi okolici. Feldhusen si je najel najboljše sobo. Opremljena ni bila povsem po njegovem, zlasti pa ne po Gininem okusu, pohištvo, na primer, je bilo masivno. Toda stanovanje je bilo samo začasno. Novo bo kar najbolj moderno.

Lastnica gospe Grün ga je pozdravila pri vratih. Gosti, ki so dolgo v hotelu, kot na primer Feldhusen, so ji bili pri srcu. »Dobro dan, doktor. Veseli me, da ste doma. Gospa Feldhusen je pravkar prispela.« Stopila je k njemu in tiše rekla: »Kako očarljivo ženo imate!«

Feldhusen se je nasmehnil. »Bi nama pripravili kavo?«

»Je že pripravljena doktor. Tudi postelja za gospo je že pripravljena.«

»Prav! Prijazno jo je pogledal in odšel proti svoji sobi. Naproti mu je prišla Gina, mlada, lepa, ljubeča. Pritisnil jo je k sebi. Nekaj časa sta se šalila in klepetala o brezpomemb-

nih stvareh, potem je gospa Grün prinesla kavo. »Upam, da vama bo všeč.«

»Da, taka je, kot jo imava rada,« je odvrnil Feldhusen. »bodojši kavo kuhate kot moja glavna sestra.«

Gospa Grün se je zadovoljno nasmejala.

»Ali ne bi popili skodelice z nama?« je vprašal.

Gospa Grün je odklonila. »O, ne, doktor, ne morem. Na bi vama rada jemala časa, saj ga imata tako malo, premalo za vašo mlado ženo.«

In že je ni bilo več.

»Ujema se s pohištvom,« je rekla Gina.

»Kaj je, zašepetal, zame dobro skrbi. Pridi in natoči!«

»Pa j pa je s stanovanjem, Willi!« je vprašala Gina.

»Dragica, nisem se imel priložnosti, da bi kaj uresničil. Nasmehnila se je. »Se mi je zdelo. Prav, kar počakajva. V nekaj tednih bom svoje delo končala in potem se bom preselila sem. Boš videl, kako hitro bova našla svoj življenjski prostor.«

Nagnil se je k njej in jo poljubil. »Ti si spretno deklo, vse bom prepustil tebi.«

»To že delaš,« je rekla in segla po torbico. »Oprost, kmalu bi pozabila. Pismo tvoje žene. Prebrala sem ga. Ali imaš kaj protih?«

Okrog žolodca ga je zabolelo, to je bilo ob vsakem Trudinem pismu. Zares smešno. Toda to je vedno skrivale. »Lahko prebereš vsa moja pisma,« je rekel, »le o moji ženi nikoli več ne govori. Že dve leti ni več moja žena. Zda si ti. Ne upam, da ti to ni žal.«

Zasmejala se je. »Prav gotovo ne. In zelo mi je všeč, da sem zena glavnega zdravnika Feldhusen. Torej tu je pismo tvoje ločene žene. Ali preprosto: pismo iz ruske cone. Je to boljše?«

»Bolje.« Vzel je pismo iz kuverte in ga hitro preletel.

(Nadaljevanje sledi)

O švicarski jezikovni ureditvi

Cyril Hegnauer: Das Sprachenrecht der Schweiz

C. Hegnauer, danes kantonalni sodnik v kantonu Zürich, je avtor doslej najpomembnejšega dela o švicarski jezikovni ureditvi. Knjiga je razprodana. Iz nje objavljamo nekaj odlomkov, ker je študija izredno zanimiva. Daljši odlomki so bili že objavljeni tudi v »Naših razgledih«.

Pomen podedovane jezikovne sestave za švicarsko skupnost izhaja neposredno iz zvezne ustave, ki izjavlja v prvem odstavku člena 116: »Nemški, francoski, italijanski in retoromanski jezik so nacionalni jeziki Švice.«

Navedeni odstavek ima najprej pomen ugotovitve, da so nemški, francoski, italijanski in retoromanski jezik narodni jeziki švicarske nacije, da pripadniki teh štirih jezikov pomenijo enakovredne sestavne dele švicarske skupnosti. Dejstvo, da je ta ugotovitev izrečena v posebnem ustavnem določilu, ji daje poseben politični smisel.

Politični smisel tega člena je, izrecno priznati podedovano jezikovno sestavo kot bistveno potezo švicarske skupnosti, kot sestavni del njene nacionalne misli. Zvezna ustava izraža s priznanjem nacionalnih jezikov, da večjezičnost ni kaka pomanjkljivost nacionalne enotnosti, ki bi jo bilo

treba sramešljivo prikrivati, ampak da je to potrebna in bistvena podlaga državne skupnosti. Večjezičnost švice seveda ni nekaj, kar bi si švicarji sami izvolili, ampak je zgodovinsko nastala iz združenja skupnosti različnih jezikov. Danes pomeni enega bistvenih dejavnikov, ki upravičujejo obstoj švicarske skupnosti v razmerju do njenih sosednjih držav, enojezičnosti bi v nasprotju s tem pomenila celo slabitev nacionalne enotnosti...

Večjezičnost je tesno povezana s federalistično zgradbo Švice... Če pomenijo federalizem, svobodnino, suverenost ljudstva nujna pogoje za obstanek švicarske skupnosti kot štirijezične politične nacije — kajti brez teh načel bi sredotožne sile sosednjih držav istega jezika raztrgale malo centralistično in totalitarno državo — potem pomeni sedanja jezikovna sestava s svoje strani bistveno dejansko jamstvo svobodnjaške ureditve, posebno se federalizma. Takšna jezikovna zgradba pomeni politično pregrado proti centralizaciji, proti aktualiziranju vsesamogostnosti države, proti brezpravju ljudstva. Lahko torej upravičeno rečemo: Švice bo večjezična ali pa je sploh ne bo.

Iz pomena dane jezikovne sestave Švice, kakor jo ugotavlja prvi odstavek 116. člena zvezne

ustave, izhaja, da je njena ohranitev bistven pogoj za nadaljnji obstoj švicarske skupnosti. Za švice je življenjska nujna, da se ohranijo dejanski pogoji za idejno podlago državne enotnosti, zasnovano na združitvi štirih različnih enakopravnih jezikovnih skupin. Kajti če bi večjezičnost dejansko izgubila, bi izgubila svojo vsebino tudi misel večjezične politične nacije. Če torej prvi odstavek 116. člena zvezne ustave pomeni ustavno pravni izraz te državne misli, potem pomeni priznanje nemškega, francoskega, italijanskega in retoromanskega jezika ne samo to, da so ti govori nacionalni jeziki Švice, ampak vrhu tega še, da morajo to tudi ostati. Temeljna misel neke države je, če kot pa samo izpoved nečesa, kar dejansko obstaja; to je hkrati tudi program, izraz volje, to misel tudi v prihodnosti ureditve. Zaradi tega se vsebina prvega odstavka 116. člena zvezne ustave ne omejuje samo na golo ugotovitev, ampak ima tudi normativni značaj. Ti štirje jeziki so in naj ostanejo jeziki švicarske nacije; nobeden izmed njih ne sme izginiti, niti se jim ne more pridružiti kak nov...

ENAKOPRAVNOST JEZIKOV POMEMI OHRANITEV NJIHOVEGA OZEMLJA

Da bi jezik lahko ohranil svoj značaj in da bi kot materinski jezik mogel dati kulturi svojih pripadnikov posebno značilnost, je potrebno, da more ohraniti svoje podedovano jezikovno ozemlje nedotaknjeno. Kajti če v nasprotju s tem pride do mešanja jezikovnih skupin, tako da se v prvotno enotnih jezikovnih področjih ustvarjajo naselbine pripadnikov drugega jezika in da nastajajo na obeh straneh jezikovne meje široka dvojezična področja, potem jezikovne skupine izgubljajo podlago svojega samobitnega kulturnega življenja. Hkrati se zaradi vzajemnega mešanja jezikovnih skupin močno večajo možnosti površine trenja med pripadniki različnih jezikov. Veljavnost posameznega jezika postane odvisna od števila, gospodarske in politične moči njegovih pripadnikov. Nastaja nevarnost, da postane raba enega ali drugega jezika stvar političnega spora med njegovimi pripadniki. Dejansko ustvarja mešanje jezikovnih skupin znotraj ene politične skupnosti zelo neugoden položaj za sožitje različnih jezikovnih skupin.

Idealni pomen večjezičnosti Švice pa je zelo odvisen od tega, da zmore različne jezikovne skupine združevati v miru za vzajemno pospeševanje njihovega duhovnega življenja. Ideal večjezične države, ki ga posebej švicarji, ki bi izgubili svojo veljavo, če bi bila zmešana jezikovnih skupin nobeni izmed njih ne bi dopustila možnosti nemotene gojenja in razvoja svojega kulturnega življenja... Teritorialna razmejitev jezikov, kakor se je tudi zgodovinsko razvila, pomeni zato bistveni pogoj za ohranitev individualne samobitnosti nacionalnih jezikov in za mirno sožitje njihovih pripadnikov. Hkrati pomeni, zaradi velikih razlik v velikosti posameznih jezikovnih skupin, pomembno jamstvo sploh za obstanek romanskih jezikov v Švici.

Medsebojno razmerje jezikovnih skupnosti počiva na nenapi-nanem, toda nedotakljivi dogovoru, da vsakemu jeziku ostane njegovo ozemlje ohranjeno, da se nobeno jezikovno ozemlje ne širi na račun drugega, da je vsak jezik na svojem podedovanem ozemlju varen pred osvajanjem. Toda dogovor leži v temelju našega medsebojnega razmerja, kajti to je pogoj, ki so se s njim različni rodovi mogli zaupati in zvezati v eno državo. Brez takšnega dogovora tega sploh ne bi bili mogli storiti; s tem pogojem pa imajo svoj obstanek zagotovljen. Priznanje nacionalnih jezikov kot jamstva njihovega obstoja lahko pojmujejo samo kot izraz načela ohranitve jezikovnega statusa quo...

OHRANITEV NACIONALNIH JEZIKOV KOT PROBLEM ASIMILACIJE

Clen 45 ustave jamči siehernost

Kosovelovi Integrali

(Nadaljevanje s 3. strani)

malosti, zanje gre za odkritje novih dimenzij in struktur, za pravičari preloži in preloži kotino, pomanjšano, popliveno in šablonirano realnostjo v prid neke širše, večstranske in vedimenzionalne resničnosti, za odkritje popolnoma novih plasti v človeku in izven njega.

To je svoboda, tista strašna svoboda, ko stopiš za nevidne zidove povečane človeške zavesti, ki se razmika v grozno ogromnost.

(Nad norišnico, str. 135)

Sam Kosovel piše, ko se povsem zavestno odloči za novopozaj: V meni se vrši velik prevar (str. 62). Podobno izjave zasledimo skoraj pri vseh pesnikih in umetnikih, ki so bodisi zasnovali kakšno novo gibanje bodisi iskali pobude in gibanje inšpiracije v njih. Skratka, sli v korak s svetovnim trenjem in naprednimi tokovi.

Pri Kosovelu gre vrh tega tudi za ideološko preobrazbo, za silen in brezkompromisen upor:

«O laž, laž, evropska laž (str. 207)... V srcu ni olajša človeku... Puntaj se, puntaj se (206)... Ključem vas, uporniki zemlje in ognja (190)... Razviharite se na vse strani (133)...»

Gre mu za revolt duha zoper brezperspektivno življenjske danosti:

«Rime so izgubile svojo vrednost... Vse je izgubilo svojo vrednost (115)... Ali je krivo zrcalo, če imaš ključast nos? (142)... Mišl so težke kakor ogenj, ki ne more goreti (177)... Ljudje so kot padajoče, umagajoče svetilke (196)... Ljudje ne vedo, čemu živijo (247)... Samomorilci, obseščni, nihajo na oknih življenja (284)...»

Zoper sivo, mrko nemoč, zoper mlado, breziljno vsakdanjost:

«Tiho se zbudim v sivo jutro (251)... Čemu blodim? (252)... Klavirno, klavirno (285)... Trikrat na dan obupujem (123)... Statika žalosti: melanholija (127)... Dolgčas spi v kotu (136)... Sivo od ulice, sivo od kamna je moje srce (156)... Izmučeni padamo v trdno noč (288)... Zoper mehčanje, zlorabo in popredmetenje človeka...»

«Smrt tehnično mehaniziran problem (187)... Civilizacija je brez srca (188)... Ljudi se ne da mehanizirati... Človek ni avtomat (145)... Paradoks je skok iz mehanike v življenje. Paradoks je živ kakor električna... Zato ne bomo doživeli mehanizma, ampak bodimo električni (162)...»

Pretežni del njegovih integralov je zgodovinski, presunljivo kilicane na pomoč, pesniška kraveča agitacija za prepoved človeka, te pobite, potlačene, resignirane, prestrašene klavirne kreture v zanosnega človeka svetle bodočnosti s sijajnim obrazom in ravno hrbtenico, z radostno, samozavestno začetnico.

Nase oči je zalila lava gorca in sivi prah cementnih stolpov spekel nas v ustnice. Kot dreve gorca smo se nagladi v novi dan.

(Nase oči, str. 197)

V Integralih se Kosovelovo aglinio in elastično vpetje v lepše in boljše, pogosto sreča z obupom, a obup se mu navadno razraste v izbruh, v gnev, v upor: Ob moji postelji je puška. Ko sem bolan in planem iz sanj ponori okno odpre in streljam v noč

(Skica, str. 287)

Včasih se pa na lepem preloži in splohne v boleče spoznanje lastne in splošne nemoči. Napade ga utrujenost, pobitost, depresivnost, nihilizem, melanhlija, kot jo je sam mojštrsko imenoval. Vanj se tudi vse poguste vtihovaljajo predsmrtne slutnje in vizije, ki se mu neredko razvijejo v pravo hrepenenje po smrti in počitku:

«Rad potopljena bi v večno temno (289)... Skoz bela vrata spomin (280)... Modri konji mrlškega sna (293)... o grenka trudnost, siva grenka trudnost (298)...»

Ura žalosti prihaja (303)... Zelen si je smrti, tolažnice bolnikov (304)...»

Na strani 266 beremo tale stih: Bodi svetlika, če ti ni mogoče biti človek. Pri Kosovelu je vera v človeka, ne vera v človeka v človeku domala brezmejna. Človek mu je najvišja, pravičari edina vrednota in merilo, edina religija; doživlja ga skorajda mistično, transcendentno. Vsa njegova linika je nenehno zagovarjanje in povečevanje te človečnosti v človeku, povečevanje, ki ne pozna poze na sentimentalnost, ne cenenosti ne fraz ne lazi-občutkov ne zlaganih čustev. Njemu gre vselej zares in ravno to daje petat, ekkratnost, nepovljivost, avtentičnost, globine njegovim verzom in zapisom. Slepu pade v oči njegova osebnost prizadevanost, dandanes bi rekli, njegova angažiranost ter totalna, nepreklicna privrženost temu, v kar veruje:

Nepremagljivi govori iz mene. Nepremagljivi jaz. Nadzemski. Krut je ta glas.

Jaz nisem z vami, sam s seboj hočem biti. Jaz ne jočem s solzami, sam moram vse dopolniti. (Razočaranje, str. 190-81)

Kosovel ni pisal svojih pesmi, on jih je živel, trpel. Ter jih kail v ognju svojega občutljivega srca in prefinjenega, nemirnega duha.

«Pust v Furlaniji»

(Nadaljevanje s 3. strani)

prepričanje, da bo mlada demokratska republika Italija izpolnila obljube, lasti glede sol, ki jih kraljevka in fastidna Italija ni spoštovala. Zaključil sem z besedami: «Gli abitanti della Slavia Veneta lo attendono già da quasi cento anni. Ekan je dodal: «E adesso basta, nevero?». «Si, basta», sem mu pritrdil. Pa vendar je odšel spet minilo kmalu deset let...

...
Pust je res velik burkež! Kar nadaljujmo z njim na Furlanskem, kjer v kraju Clabuzzaro (žal ne poznam slovenske oblike) uporabljajo besede: *pust, coleda, chiesce* (pinze di legno), *strutti*, *pustje maska*. V Merzinu je avtor slišal koledniško voščilo: «Bochlon deviza Maria buoch di dib mi dal drughe lietu sdrati an veseli». V Tarpezu pa je kolednik prosil ženico: «Nuna, nuna, jaižal». In kot *eduleis* in fundos naletimo zdaj na furlansko kraja *Tolmin* in *Kobarid*, kjer plešejo *kolo* in za postojajo po sebnosti kot so: *bulja, strauke, krapih, colas* ali *kolac* itd.

Iz obsežnega bibliografskega pregleda navajam še nekaj del, ki so za nas Slovence posebno važna:

Orel B.: Slovenski ljudski običaji, Narodopisje Slovencev, Ljubljana 1944;

Ongaro Domenico: Dei giuochi militari che hanno avuto corso in Friuli. Tipografia Del Pedro. Udine 1762;

Musoni Francesco: Usi e costumi degli Sloveni veneti, Archivio per le tradizioni popolari, Palermo 1902;

Isti: La vita degli Sloveni, Tipografia C. Clausen - Spinnato, Palermo - Torino 1893;

Slovenske ljudske maske, katalog razstave, Ljubljana 1963;

D'Arco G. Gianfranco: Vecchie usanze popolari del Caporetta no, «Lares», I. XVI, fasc. 1, 1950;

Schmidt Leopold: Masken in Mitteleuropa, Im Selbstverlag des Vereines für Volkskunde, Dunaj 1935;

Kuret Niko: Aus der Maskenwelt der Slovenen, ibidem;

Burgstaller Ernst: Maskenbrauchtum in Oberösterreich, «Al-

Autoricambi

A. RIGAMONTI

TRST - Ul. Manzoni 20 - Tel. 96-085

OPREMA ZA AVTOMOBILE FIAT

TOVORNJAKE IN POLTOVORNJAKE:

FIAT 626-640-666-666 N 7-680

ORIGINALNI MATERIAL FIAT

ZMERNE CENE IN NAJVEČJI POPUSTI

AVTOPROMET GORICA NOVA GORICA

TEL. 21443

priporočila zimovanje na LOKVAH

dnevno obratujejo vse štiri vtečnice (najmanj 5 oseb) — lepa smučišča in tereni za druge zimsko — športne dejavnosti.

HOTEL POLDANOVEC z več kot 100 ležišči in restavracijo z domačo hrano, vinom in drugimi prijaznami — Tel. 21-314

Turistično društvo ima na razpolago tudi privatne sobe.

KAROSERISTI — GARAŽISTI — AVTOMOBILISTI — OBRITNIKI

Velika izbira vsega kar potrebujete za popravila za vse tipe avtomobilov FIAT pri

ZANCHI

- AUTOFORNITURE

TRST, VIA DEL CORONEO 4

Nездobljiva stekla «VIS»

Tesnila iz gume za vrata in steklo

Posamezni deli karoserije: vrata — blatniki — čelne stene prednje maske — stranski deli

Originalna tesnila «GUSTAL»

Oddeljiči z nastavkom — pokrovi koles

Okraski iz kroma in aluminija za stranske dele avtomobilov

Umetno usnje — prevleke iz sukna za sedeže in notranjost avtomobila

Lučke

Nadomestni deli za žaromete «Carello» — «Siems» itd.

PLEXIGLAS v prozornih ploščah

Ročice za dviganje stekla — kljuke za odpiranje vrat — ključavnice — razne nadomestne vzmeti — polsti itd. itd.

Avtomobilske potrebščine: prevleke — preproge — prtličniki — varnostne ključavnice — sirene — ogledala itd. itd.

POSEBNE CENE ZA KAROSERISTE IN DELAVNICE

KONFEKCIJA IZ KOZJEGA IN SVINJSKEGA VELURJA

10% popusta pri plačilu s konvertibilno valuto

LIUBLJANA

KVALITETNO SVEŽE MESO, VSE VRSTE SVEŽE PERUTNINE, SUHOMESNATI IN MLEČNI IZDELKI, PRISTNA USTEKLENICENA ISTRSKA VINA VAM NUDI

PREKO SVOJIH TRGOVIN NA ŠKOFIJAH IN V KOPRU

Agencia Koper

iščete darilo?...

EMO

POSKUSITE Z GARNITURO

CELJE

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE

Trgovina s pohištvom
PUPIS
SESLJAN
Telefon 20-269

VELIKA IZBIRA
SODOBNEGA POHISTVA
NAJBOLJSE CENE
IN UGODNI
PLAČILNI POGOJI
ODPRTO TUDI
OB NEDELJAH

TRGOVINA JESTVIN
RESINOVIČ
(najemnika G. TAUCER in
A. CUK)
TRST
Trg V. Giotti, 8 — Tel. 761948

PEKARNA in SLASČICARNA
MARC
BAZOVICA, 55

ZELEZNE
JOSIP TERČON
NABREZINA 124 — Tel. 20122

PEKARNA in SLASČICARNA
JAZBEC
NABREZINA (center)

GOSTILNA in TOBAKARNA
MILIČ
BRISCIKI — Tel. 221480

Samopostrežna trgovina
jestvin
EDVARD GRUDEN
NABREZINA (center)

GOSTILNA
TURRI
STANDREZ, 11 — Tel. 3964

Zaloga gradbenega materiala
EMIL GRGIČ
PADRICE 10 — Tel. 226138

TRGOVINA
MIKA
NABREZINA 149 — Tel. 20200

TRGOVINA CEVLJEV
SILVA BOGATEC
SV. KRIZ (Kržada)

SEBOFLEX
VSE ZA KINO
IN FOTOGRAFSKI MATERIAL
Trst, Ul. Mazzini 53 Tel. 733-361
Prijatelje in znance
naprošamo da nas obiščejo

Trgovina otroške konfekcije,
igrač in ženskega perila

**Grazia in Anica
Zuccoli** - PROSEK 551
Velika izbira vseh artiklov

TECHNA IMPORT - EXPORT
RONCHI (Gorica), Viale Serenissima 18
TRST, UL. Ghega 2 — Tel. 35-907
Vrši vsakovrstne uvozne in izvozne operacije

«ELETTRONICA» di Mario Meola
Kontovel 134 - Tel. 225-278
Lestenci — Radio — TV — Elektrogospodinski predmeti
Tehnična asistenca RADIOMARELLI CAMPTEL — Stroji
za kemično čiščenje

Cvetličarna
NADJA REGENT
Prosek 142

Gostilna
VLADI LUXA
Prosek

Lastnik
KINA «IRIS» PROSEK
Ernest Šegina
vošči vsem svojim obiskovalcem in vaščanom
vesele velikonočne praznike!

TRGOVINA JESTVIN
EDI KALC
PADRICE 71
GOSTILNA
GUŠTINCIC
JEZERO

FIorentina TRST — ULICA TARABOCCHIA 2
TELEFON 96-536
VELIKA IZBIRA NAJNOVEJŠIH MOSKIH IN ZENSKIH
MODELOV . NAJRAZLIČNEJŠE VRSTE COPAT . POSTREŽ-
BA TOČNA . CENE SOLIDNE

MALLARDI & Co.
Mednarodni prevozi
CARINSKE OPERACIJE . VKRČAVANJE
IZKRČAVANJE . KONTROLA BLAGA
Uradi: ULICA ROMA 15 — TELEFON 36-370, 37-823/61-082
Telex: 46-078 MALLSPED

PEKARNA in SLASČICARNA
ALBIN MALALAN
PROSEK 160 — TEL. 225-220

TRGOVINA ELEKTRICNIH HL. V. H. POTREBŠCIN,
RADIO, TV itd.
BRUNO BRESCIANI
OPCINE — NARODNA 47 — TEL. 221-711

TRGOVINA JESTVIN
RADO ŽERJAL
BOLJUNEC 76 — Tel. 97-614

TRGOVINA
«PRI 7 PALČKIH»
GORICA — ULICA ROMA 43
Lastnik KOŠIČ

TRGOVINA JESTVIN
VALENTIN SANCIN
BOLJUNEC 62

PEKARNA
OTA
BOLJUNEC 38

TRGOVINA JESTVIN
HILARIJ CEJ
RICMANJE 111

TRGOVINA JESTVIN
MARTA HUSU
GABROVEC 42

RIBARNICA
MARCELA PERTOT
TRST - BARKOVLJE
UL. Perarolo 2 — Tel. 28-415

PEKARNA in SLASČICARNA
VIKTOR ŠIRCA
TRST, Str. Vecc. Dell'Istria 2
Telefon 812-223

DROGERIJA
VASILIJ GULIČ
OPCINE — NARODNA 48

GOSTILNA
SOSIČ - VREMEC
OPCINE — NARODNA 65

TRGOVINA JESTVIN
HERMAN KRIŽMAN
BAZOVICA 5

VELOX Srl
IMPORT-EXPORT-RASTAVLJANJE

TRST - UL. Rismondo 9
Tel. 761884 - 761819

Ekskluzivna glavna zaloga:
RADENSKA mineralna voda
USTEKLJENIČENA ISTRSKA, BRIŠKA
in DALMATINSKA VINA ter KRAŠKI PRŠUT
Pivo:
PUNTIGAM in REININGHAUS

Zaloga gradbenega materiala
ANDREJ TERČON
SESLJAN 27/A — Tel. 20259

ZALOGA PAPIRJA
GUIDO ZIDARIČ
NABREZINA 97 — Tel. 20228

TRGOVINA JESTVIN
JOSIP ŠKABAR
OPCINE — Narodna 42 — Tel. 221-026

DRUŠTVENA PRODAJALNA NA OPČINAH
OPCINE, Alpska 85 — Tel. 221054

STOJAN UDOVIČ — FRANC
TRST, P.zza Ponterosso 5 in P.zza Vecchia 2 — Tel. 29-686
Manufakturna trgovina z blagom — Velika izbira mo-
škega in ženskega blaga ter vsakovrstne konfekcije

MEHANIČNA DELAVNICA
LEANDRO CORETTI
TRST — UL. DONADONI 12 — TEL. 733-249

TRST, UL. CARDUCCI 15, tel. 29-656
BOGATA IZBIRA NAOCNIKOV,
DALJNOGLEDOV, SESTIT, RA-
CUNAL IN POTREBŠCIN ZA
VISJE SOLE, TOPLOMEROV IN

Gostilna **OSTROUSKA**
TRST, UL. S. Nicolò 1 — Tel. 37-918

Bifé **«PRI JOŽKOTU»** (Figovec)
TRST, UL. GHEGA 3 — TEL. 24-780

GORIŠKO NABAVNO PRODAJNA ZADRUGA
GORICA — ULICA DON BOSCO 104 — TEL. 26-08
Podružnice: STANDREZ — SOVODNJE — GABRJE

S. JAZBAR
T R S T — Lesno pristanišče
GRADBENI IN MIZARSKI LES,
VEZANE PLOŠČE, FURNIRJI itd.

Bar SPORTIVO
TRST — UL. DELL'ISTRIA 10 — Tel. 55-766

**DRUŠTVENA
GOSTILNA**
PROSEK (center) — Telefon 225-137
NUDI PRVOVRSTNA DOMACA IN UVOZENA
VINA, DOBRO DOMACO KUHINJO IN DRU-
GE SPECIALITETE

KMEČKA BANKA
R. Z. O. Z.
GORICA — UL. MORELLI 14 — TEL. 22-06

TRGOVINA JESTVIN
ZDRAVKO KANTE
PROSEK 152 — TEL. 225-223

GOSTILNA IN TRGOVINA JESTVIN
S PRODAJO PROIZVODOV «INDESIT»
KRIŽMAN
VELIKI REPEN 76 — TEL. 227-115

GOSTILNA
GRGIČ
PADRICE 36 — TEL. 226-112

TRGOVINA ELEKTRICNIH PREDMETOV
MILAN AMBROŽIČ
TRST — VIALE MIRAMARE 29 — TEL. 29-322

TRGOVINA JESTVIN
KAREL PAHOR
TREBCE 111

**0 švicarski
jezikovni ureditvi**
(Nadaljevanje z 11. strani)

Visus **Offica**

TRST — CAMPO S. GIACOMO 11 — TELEFON 50-057
je vaš zanesljiv optik
OCALA ZA VID, FOTOGRAFSKE APARATE, NALIVNA PE-
RESA, TOPLOMERI ITD. VSE PRIMERNI PREDMETI ZA
DARILA

KAROSEJA
«PROSEK» Lastnik ALBIN PERTOT
PROSEK 1 — Telefon 225-367
Izvršuje vsakovrstna popravila
Cestna pomoč

GRADBENO PODJETJE
KARLO BAN & družba z o. z.
TRST — UL. Maiolica 1/I.
Telefon 90-827

URARNA IN ZLATARNA
SEDMAY
SESLJAN (center) NABREZINA (center)

PEKARNA in SLASČICARNA
ZORA ČOK
OPCINE — Narodna 63 — Tel. 221-046

CAVATLAR
URE ZLATARSTVO SREBRNINA DRAGUJARSTVO
TRST, — UL. S. LAZZARO 15 — TEL. 37-186
(na cerkvijo sv. Antona Novega)

Trgovina posode in elektrogospodinskih potrebščin
KERŽE
TRST, trg S. Giovanni 1 — Tel. 35019

ZALOGA GRADBENEGA MATERIALA
CELESTE DANEU
OPCINE — Narodna 77 — Tel. 221-034

PRIZNANO MEDNARODNO
AVTO PREVOZNIŠKO PODJETJE
LA GORIZIANA
GORICA — UL. Duca d'Aosta 18 — Tel. 28-45 — GORICA
PREVZEMAMO PREVOZ VSAKOVRSNEGA BLAGA

GOSTILNA
BLAŽINA
VIZOVLJE 8 — Telefon 20-152
Najemnici Zofka in Miranda

TVRDKA
ELIJA ČUK
GORICA — Trg. Cavour 3
Telefon 35-35

Zaloga gradbenega
materiala
ALDO MAURI
BOLJUNEC — Tel. 97-666

TRGOVINA JESTVIN
KLAVDIJ ULIVETI
RICMANJE 88

splošnem je tukaj manj težav
kot pa pri obveščanju s posa-
mezniki in s kantonalnimi oblast-
mi, kajti obveznost zveznih u-
pravnih oblasti, da s slehernim
občutje v njegovem uradnem
jeziku, seveda povzroča, da ve-
čina zveznih uradnikov obvlada
najmanj dva, velikokrat pa tudi
tri uradne jezike. Vendarle pa
upravno poslovanje po liberalno
demokracijskih načelih pomeni,
da mora tudi v notranjem obče-
vanju in poslovanju osebnost po-
sameznika biti spoštovana. V
skladu s tem morajo imeti člani
oblasti in pa uradniki uprave
pravico, da v okviru praktično
mogočega uporabljajo svoj ma-
terinski jezik. Z drugimi besed-
mi: v načelu naj ima tudi tu-
kaj vsak jezik enake pravice.

VEČJEZICNOST ARMADE

Gotovo ni potrebno obsežno u-
temeljevali, zakaj je brezhnjevo
jezikovno sporazumevanje v ar-
madi izredno velikega pomena.
Cisto jasno je, da vojaško izo-
bračevanje in pa bojni nastop
enot zahtevata popolno razumeva-
nje ukazov, navodil in poročil
med častniki in moštvom. Takš-
no razumevanje pa ni dovolj za-
gotovljeno če morajo vojski spre-
jemati povelja in poročati v tu-
jem jeziku. Zahteve, ki jih po-
stavljamo jeziku poveljevanja,
najbolje izpolnjujejo materinski
jezik. Kot nadaljnji odločilni de-
javnik je treba k temu še pri-
šteti psihološki pomen, ki ga
ima za voljo in duha enote iz-
ključitev sleherne jezikovne za-
grenjenosti. Jezikovno pravo ar-
made je zelo pomembno za in-
tegracijsko učinkovanje skupne
armade v večjezični državi.

Pravica občana do uporabe svo-
je materinske, priznane kot ur-
adnega jezika, ki jo določa dru-
gi odstavek člena 116 zvezne us-
tave, pomeni, prenesena na ar-
mado, da se jezik poveljevanja
ravna po materinskini podreje
nega moštva. Teorija in praksa
to načelo soglasno priznavata in
tudi obneslo se je kot najbolj
primerna rešitev jezikovnega
vprašanja v armadi. V nasprot-
ju s tem je treba označiti kot
popolnoma zgrešen neki prejšnji
predlog, po katerem naj bi se
vpeljala nemščina kot skupen
jezik vojske. Vzor, ki so ga ne-
kateri hoteli videti v armadi av-
strovske vojne monarhije, ni
kakor ne more prepričati, gle-
de na končno usodo te vojske.

Najpomembnejši pogoj za prak-
tično izvedbo načela, da je tre-
ba enotam poveljevati v njho-
vem materinskem jeziku, je u-
stanavljanje enot iz pripadnikov
istega jezika. Ta pogoj je tudi
v kar največji meri dejanska iz-
polnitev.

Kjer so v večjih sestavljenih
enotah združeni pripadniki raz-
ličnih jezikov, je treba povelja
prevažati in jih prenašati posre-
doznim enotam v njihovem do-
mačem jeziku. To velja tudi za
večjezične šole za vojaške po-
vinoce. Vsi glavni pravilniki in
službeni predpisi morajo biti ob-
javljeni v vseh treh uradnih je-
zikih (retoromanski jezik ni na
položaja uradnega jezika. Op-
prev.) V oficirskih tečajih, ki so
vedlečni, govorijo in pišejo uče-
telji in učenci praviloma v svo-
jem jeziku. Razumevanje je pri-
tem zagotovljeno, glede na to
da s od častnikov zahteva več-
jezičnost. Tako ne pomeni
jezičnost švice z vojaškega vidika
ka nobene bistvene težave, pri-
znanje vseh deželnih jezikov kot
jezika poveljevanja pa poudarja
državno misel, kakršna je v
među švicarske skupnosti.